

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

Bakalářská práce

Osobnost asistenta pedagoga

Lucie Pokorná

Olomouc 2022

Vedoucí práce: prof. Mgr. PaedDr. Jan MICHALÍK, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

Ráda bych touto cestou poděkovala panu prof. Mgr. PaedDr. Janu MICHALÍKOVĚ, Ph.D.
a Mgr. Janě Krejčí za jejich ochotu a pomoc při tvorbě mé bakalářské práce.

OBSAH

Úvod	5
1. Charakteristika asistenta pedagoga	6
1.1. Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka	7
2. Kvalifikační předpoklady asistenta pedagoga	8
2.1 Kvalifikační předpoklady AP ve třídě se žáky s SPU.....	9
2.2 Kvalifikační předpoklady AP pro výkon pomocných prací.....	10
3. Popis činností asistenta pedagoga	11
3.1 Náplň práce asistenta pedagoga	11
4. Osobnost asistenta pedagoga a jeho osobnostní předpoklady	14
4.1 Motivace.....	15
4.2 Charakteristika osobnosti asistenta pedagoga	15
4.3 Působení asistenta pedagoga.....	16
4.4 Specifika oblasti osobnostní charakteristiky	16
4.5 Komunikace	18
5. Platové ohodnocení asistenta pedagoga	20
Platové třídy	21
6. Praktická část – smíšený design výzkumu	23
6.1 Vyhodnocení dotazníku 1 – učitelé	23
6.2 Vyhodnocení dotazníku 2 - asistenti pedagoga	32
6.3 Vyhodnocení dotazníku 3 – školní poradenské pracoviště	40
6.4 Analýza a komentář jednotlivých odpovědí	48
6.5 Shrnutí výzkumu.....	59
Závěr.....	62
Použité zdroje.....	64
Přílohy	66

Úvod

Cílem mé bakalářské práce je přiblížit osobnost asistenta pedagoga (dále jen AP) na základní škole, jeho kvalifikaci, vzdělání, kompetence, a především přístup k dětem se speciálními poruchami učení nebo jinými indispozicemi. Ty vyžadují podpurná opatření, respektive podporu v práci pedagogů s žáky, kdy jejich vzdělávání v různé míře indikuje nutnost úpravy průběhu jejich vzdělávání. K objasnění jednotlivých pojmů, či oblastí jsem si zvolila citace legislativy, které jednoznačně vymezují jednotlivá témata. Vycházela jsem ze zákona o pedagogických pracovnících, ze zákona o základním a jiném vzdělávání, z vyhlášky o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, z nařízení vlády o katalogu prací ve veřejných službách a správě a z nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců. Dále jsem se v teoretické části zabývala osobností asistenta pedagoga, zejména osobnostními předpoklady, náplní jeho práce a jednotlivými činnostmi spojenými s jeho každodenní prací. Sama pracuji jako asistent pedagoga na základní škole v Tišnově a toto téma, respektive zaměření, je mi tedy velmi blízké. Na pozici AP pracuji pátým rokem s dětmi se specifickými poruchami učení (dále jen SPU) a nyní, ve školním roce 2021/2022, mám v péči chlapce s SPU a diabetem. Mojí snahou je nadále pomáhat žákům, kteří vyžadují podpurná opatření a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP). Na základě zjištěných poznatků si tak prohloubit své dovednosti a znalosti v praxi. Moje bakalářská práce je rozdělena na dvě části.

V části teoretické jsem se zabývala charakteristikou AP, předpoklady pro výkon jeho činnosti a také jeho kvalifikačními předpoklady. Popsala jsem náplň jeho práce a jednotlivé činnosti spojené s jeho každodenní činností. Dále jsem se zaměřila na obecnou charakteristiku osobnosti AP a zejména pak na požadované osobnostní předpoklady a komunikaci.

V praktické části své práce vycházím z použití smíšeného designu výzkumu, respektive z kvalitativního výzkumu a kvantitativního sběru dat pomocí dotazníkového šetření. Tato část mé bakalářské práce byla zpracována rovněž ve školním roce 2021/2022, a to na základní škole 28. října v Tišnově, kde pracuji. Výzkumnými vzorky byli jednotliví pedagogičtí pracovníci, jak asistenti pedagoga, tak i učitelé obou stupňů, včetně pedagogů poradenského pracoviště. Zaznamenala jsem pohlaví, věk, úroveň vzdělání, důvody proč pracuji jako AP, formy a metody práce spolu s vyhodnocením AP jednotlivými učiteli a speciálními pedagogy. Hlavní základnou praktické části mé práce jsou tedy dotazníky. Výsledky analýzy a zaznamenané odpovědi na jednotlivé otázky, jsou přínosem nejenom pro mě a moji práci, ale i pro školní zařízení, kde pracuji.

1. Charakteristika asistenta pedagoga

Asistent pedagoga je jako pedagogický pracovník definován školským zákonem¹⁾ a jeho pracovní náplní je poskytování pomoci žákům při přizpůsobení se školnímu prostředí, pomoc pedagogickým pracovníkům školy jak při výchovné a vzdělávací činnosti, tak i při komunikaci se žáky. To vše při spolupráci se zákonnými zástupci žáků a komunitou, ze které žák pochází. Pozici AP upravují zákony Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). (Morávková, Vejrochová, 2015, s. 25)

Pedagogickým pracovníkem je člověk, který vykonává přímou vyučovací, výchovnou a přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost zaměřenou na stimulaci vzdělávaného, v mém případě na žáka. Tímto působením uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu (dále jen „přímá pedagogická činnost“). Je zaměstnancem společnosti (právníké osoby), která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu, případně ředitelem školy, není-li k právníké osobě (společnosti) vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu.

Pedagogickým pracovníkem může být také zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb. Je důležité zdůraznit, že přímou pedagogickou činnost vykonává i asistent pedagoga. Statut pedagogického pracovníka je podmíněn vykonáváním přímé pedagogické činnosti. Asistentovi pedagoga určí obsah vykonávané práce, včetně přímé pedagogické činnosti, ředitel školy. V případě, že pracovní náplň asistenta neobsahuje rozsah přímé pedagogické činnosti, vykonává pouze např. administrativní práce – příprava pomůcek, kopírování materiálů, připravuje technické pomůcky, zajišťuje programové vybavení apod., nesplňuje tak podmínku pro výkon činnosti pedagogického pracovníka. Asistent pedagoga má rovné postavení jako ostatní pedagogičtí pracovníci, má stejná práva i povinnosti. (Morávková, Vejrochová, 2015, s. 26)

Asistent pedagoga je pedagogickým pracovníkem, jehož prostřednictvím dochází k naplňování podpůrných opatření ve vzdělávání u dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Hlavním cílem jeho působení je podpora práce pedagoga při práci se žáky, kteří vyžadují zvýšenou míru podpory ve vzdělávání. Působení asistenta pedagoga je jedním z nástrojů inkluzivního modelu vzdělávání, které mezi svými prioritami uvádí také Strategie vzdělávání. (Archiv NUV, [online])

¹⁾ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů [online] 2004 [cit. 2021-08-20] Dostupné z <https://www.msmt.cz/mladez/zakon-c-563-2004-sb-o-pedagogickych-pracovnicich>

1.1. Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka

Vymezené předpoklady jsou závazné pro všechny pedagogické pracovníky bez rozdílu, pokud asistent pedagoga některý z předpokladů nesplňuje, nemůže být ředitelem školy pro tento druh práce přijat, výjimkou je odborná kvalifikace viz dále.

Pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo splňuje tyto předpoklady:

- a) je plně způsobilý k právním úkonům;*
- b) má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává;*
- c) je bezúhonný;*
- d) je zdravotně způsobilý a*
- e) prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak.*

Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona považuje ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen a) za úmyslný trestný čin, nebo b) za trestný čin nedbalostní spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti pedagogického pracovníka, pokud se na něj nehledí, jako by nebyl odsouzen. Bezúhonnost prokazuje fyzická osoba před vznikem pracovního vztahu předložením výpisu z evidence Rejstříku trestů; výpis nesmí být starší než 3 měsíce.

V průběhu trvání pracovního vztahu je pedagogický pracovník povinen informovat do deseti pracovních dnů ředitele školy nebo ředitele zařízení sociálních služeb o tom, že byl pravomocně odsouzen za trestný čin, jímž by mohl pozbýt předpoklad bezúhonnosti; do jednoho měsíce od nabytí právní moci rozsudku předloží pedagogický pracovník nový výpis z evidence Rejstříku trestů.²⁾

Dalšími předpoklady pro práci asistenta pedagoga jsou jeho klíčové vlastnosti a dovednosti, které by měl daný AP mít. Měl by být vzdělaný, tedy mít odpovídající znalosti, měl by být empatický, trpělivý, umět se vcítit do různých životních situací a měl by mít především dobrý vztah ke svým žákům.

AP by měl být vyrovnaný, pozitivní, laskavý, pokud možno optimistický, komunikativní a spolehlivý. Domnívám se, že pro výkon této profese je spolehlivost, odpovědnost, důslednost a mnohdy i flexibilita nezbytným předpokladem.

²⁾ Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online] 2004 [cit. 2021-08-20] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>

2. Kvalifikační předpoklady asistenta pedagoga

V současné době jsou uváděny dvě úrovně odbornosti asistentů pedagoga, podle nich se zároveň liší i požadované vzdělání. Pro vyšší úroveň činnosti, tedy pro přímou pedagogickou činnost ve třídě, ve které jsou vzděláváni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo ve škole s integrovanými žáky, musí mít asistent pedagoga střední vzdělání s maturitou a odpovídající pedagogické vzdělání (SŠ, VOŠ nebo VŠ zaměřenou na pedagogiku nebo alespoň kvalifikační kurz pro asistenty pedagoga). Pro nižší úroveň činnosti, pomocné výchovné práce ve škole nebo školském zařízení, stačí asistentovi pedagoga střední vzdělání s výučním listem nebo dokonce i jen vzdělání základní, podmínkou je samozřejmě absolvování kvalifikačního kurzu pro asistenty pedagoga. (Nová škola, o.p.s., [online])

Kvalifikační předpoklady pro výkon této profese jsou tedy jasně stanoveny, platí zde, jako i v jiných odvětvích a profesích pravidlo, čím vyšší vzdělání člověk má, tím větší možnosti a uplatnění má, respektive může mít. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o pedagogickou činnost je potřeba vzdělání na místě a odborná kvalifikace k výkonu činnosti AP je nezbytnou součástí. Dalším nezbytným předpokladem pro kvalitní výkon této profese je praxe. Čím delší praxi daný pedagogický pracovník má, tím větší přehled v oboru a více zkušeností může nabídnout.

Z daného stupně vzdělání a praxe vyplývá i následné zařazení do platové třídy, respektive daného platového stupně a od toho se odvíjí i náplň práce a jednotlivé činnosti AP.

Akreditovaný vzdělávací program určený k získání odborné kvalifikace k výkonu činnosti asistenta pedagoga, který jsem sama absolvovala, byl v rozsahu 120 hodin, z toho 80 hodin teorie a 20 hodin praxe v základní škole. Studium bylo ukončeno obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí. Délka vzdělávacího programu byla 5 týdnů.

Dále ze svého působení jako AP mohu potvrdit, že je rozdíl, jestli činnost AP vykonává pracovník se základním vzděláním nebo SŠ bez maturity či pedagog s ukončenou VŠ nebo se SŠ s maturitou. Stejně tak mohu jednoznačně uvést, že je rozdíl, zda-li AP pracuje na dané pozici krátce, nebo je zaměstnán již například několik let.

2.1 Kvalifikační předpoklady AP ve třídě se žáky s SPU

Asistent pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě, ve které se vzdělávají děti nebo žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, nebo ve škole zajišťující vzdělávání dětí a žáků formou individuální integrace, získává odbornou kvalifikaci:

a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd

b) vysokoškolským vzděláním získaným studiem jiného akreditovaného studijního programu než podle písmene a) a 1. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, 2. studiem pedagogiky, nebo 3. absolvováním vzdělávacího programu pro asistenty pedagoga uskutečňovaného vysokou školou nebo zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen studium pro asistenty pedagoga)

c) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením akreditovaného vzdělávacího programu vyšší odborné školy v oboru vzdělání s pedagogickým zaměřením

d) vyšším odborným vzděláním získaným ukončením jiného akreditovaného vzdělávacího programu než podle písmene c) a 1. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, 2. studiem pedagogiky, nebo 3. studiem pro asistenty pedagoga

f) středním vzděláním s maturitní zkouškou získaným ukončením jiného vzdělávacího programu středního vzdělávání než podle písmene e) a 1. vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na pedagogiku, 2. studiem pedagogiky, nebo 3. studiem pro asistenty pedagoga.³⁾

Žákům se SVP je nutné ve škole věnovat zvýšenou péči, a to z důvodu selhávání při vzdělávání, nebo naopak z důvodu mimořádného nadání, jejichž vzdělávání vyžaduje uplatnění podpůrných opatření, tedy využití speciálních metod a forem výuky, využití úprav rozsahu výuky, použití kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek aj. Nejdůležitějšími předpoklady pro práci AP jsou: klidná povaha, vstřícnost a laskavost, ochota naslouchat, psychická odolnost, nadhled a odstup, pozitivní myšlení a skvělé komunikační dovednosti. (Gabášová, Vosmik, 2019, s. 13)

³⁾ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů [online] 2004 [cit. 2021-08-20] Dostupné z <https://www.msmt.cz/mladez/zakon-c-563-2004-sb-o-pedagogickych-pracovnicich>

2.2 Kvalifikační předpoklady AP pro výkon pomocných prací

Asistent pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích ve škole, ve školském zařízení pro zájmové vzdělávání, ve školském výchovném a ubytovacím zařízení, ve školském zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči, získává odbornou kvalifikaci:

a) vzděláním podle odstavce 1

b) středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a studiem pedagogiky

c) středním vzděláním získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru vzdělání zaměřeném na přípravu asistentů pedagoga

d) středním vzděláním získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a 1. studiem pedagogiky, nebo 2. studiem pro asistenty pedagoga, nebo

e) základním vzděláním a studiem pro asistenty pedagoga ⁴⁾

Takový asistent nemusí mít tedy ani VŠ, ani maturitu, stačí mu výuční list nebo i jen základní vzdělání. Je zde ale podmínkou minimální pedagogická kvalifikace, tedy alespoň absolvování již výše zmíněného kurzu pro asistenty pedagoga. Účastníci po absolvování obdrží certifikát s celostátní platností, který opravňuje úspěšného absolventa k výkonu povolání asistenta pedagoga v jakémkoliv školském zařízení (MŠ, ZŠ, SŠ, SVC, dětský domov).

Asistent pedagoga se v posledních letech ukazuje jako jedno z nejlépe fungujících vyrovnávacích a podpůrných opatření, které se velice dobře osvědčuje v praxi ve školním prostředí. Žádostí o zřízení funkce asistenta pedagoga každoročně přibývá. Důvodů může být hned několik, uvedme jeden z nejdůležitějších: asistent pedagoga je často klíčový pro přiměřené začleňování žáka do hlavního vzdělávacího proudu. Šance dítěte na zvládnutí školních nároků se s podporou asistenta pedagoga mnohonásobně zvyšuje. Díky osobě asistenta pedagoga může být v případě mnoha dětí se speciálními vzdělávacími potřebami skutečně naplněn smysl integrace (popř. inkluze). Spolupráce asistenta pedagoga s dítětem je v praxi největší šancí, že integrace nebude jen prázdným heslem.

⁴⁾ Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů [online] 2004 [cit. 2021-08-20] Dostupné z <https://www.msmt.cz/mladez/zakon-c-563-2004-sb-o-pedagogickych-pracovnicich>

3. Popis činností asistenta pedagoga

Asistent pedagoga je pedagogický pracovník, jehož pracovní povinnosti vycházejí především ze školského zákona a zákona o pedagogických pracovnících. AP je tedy zaměstnancem příslušné mateřské, základní nebo střední školy a působí ve třídě nebo studijní skupině, ve které se vzdělávají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami.

3.1 Náplň práce asistenta pedagoga

Náplň práce AP je zejména spolupráce s učitelem na přímé výchovné a vzdělávací činnosti, nejen pouze u žáků se SVP. Pomáhá při komunikaci mezi učiteli a žáky, při komunikaci mezi učiteli a zákonnými zástupci žáků. Další možnou náplní práce je individuální i skupinová podpora žáků při přípravě na výuku a u žáků se zdravotním postižením rovněž i pomoc při sebeobsluze. Ředitel školy, ve které je AP zaměstnán, rozhoduje, zda bude mít asistent v pracovní náplni pouze přímou pedagogickou činnost, tedy bude přímo pracovat s žáky nebo zda bude přímou pedagogickou činnost kombinovat s činností nepřímou např. konzultacemi s učiteli, přípravou na výuku apod. Nepřímá pedagogická činnost může tvořit maximálně polovinu z celkového úvazku asistenta. Asistent pedagoga není osobní asistent. Oba posty se liší zejména tím, že osobní asistent není zaměstnancem školy. Obvykle je zaměstnáván neziskovou organizací nebo rodiči žáka se zdravotním postižením a jeho úkolem je pracovat výhradně s konkrétním žákem, ke kterému byl přidělen. Naproti tomu AP je sice přidělován do tříd, ve kterých jsou vzděláváni žáci se SVP, jeho úkolem ale není jen práce s konkrétním žákem nebo konkrétní skupinou žáků, ale má asistovat učiteli v širším spektru jeho činností, čímž umožňuje učiteli, aby i on mohl věnovat více času a pozornosti podpoře žáků s daným postižením nebo znevýhodněním. (Nová škola, o.p.s., [online])

Konkrétní náplň práce, rozsah a rozpis jednotlivých činností pro asistenta pedagoga stanoví ředitel školy na základě skutečných potřeb žáka a na základě doporučení SPC (speciálně pedagogického centra) nebo PPP (Pedagogicko-psychologické poradny). Asistent pedagoga vždy pracuje pod metodickým vedením pedagoga (třídního učitele nebo učitele odborných předmětů), který je za výuku žáka zodpovědný. Hned v úvodu spolupráce by měly být podmínky kooperace učitele a asistenta přesně a jasně vymezeny. (Bendl, Hanušová, Linková, 2016, s. 39)

Asistent pedagoga také pomáhá při integraci žáka do školního prostředí a napomáhá tak s jeho lepším začleněním do intaktní společnosti. Lze říci, že AP vytvářejí tzv. prostředníka v komunikaci mezi pedagogem a žákem, respektive mezi žáky ve třídě navzájem a rovněž také mezi pedagogem a rodiči. Díky mé praxi jako AP se domnívám, že nejdůležitější je pomoc při adaptaci na dané školní prostředí. Zejména při rozvoji sociálních dovedností, pomoc při orientaci v prostoru a čase, pomoc při komunikaci se spolužáky ve třídě a navozování sociálních vztahů. Další neméně důležitou činností je pomoc při vytváření a rozvoji hygienických návyků, zajišťování bezpečnosti daného žáka a pomoc při usměrňování problémového chování žáka. Nezbytnou každodenní náplní je pomoc při přípravě pomůcek a materiálů pro žáka. Činnosti jednotlivých asistentů pedagoga jsou rovněž podrobně popsány v individuálních vzdělávacích plánech příslušných žáků.

Mezi hlavní aktivity asistenta pedagoga jsou podle vyhlášky⁵⁾ následující činnosti: AP, k jehož činnosti jsou stanoveny předpoklady v § 20 odst. 1 zákona o pedagogických pracovnících, zajišťuje zejména: *a) přímou pedagogickou činnost při vzdělávání a výchově podle přesně stanovených postupů a pokynů učitele nebo vychovatele zaměřenou na individuální podporu žáků a práce související s touto přímou pedagogickou činností. b) podporu žáka v dosahování vzdělávacích cílů při výuce a při přípravě na výuku, žák je přitom veden k nejvyšší možné míře samostatnosti. c) výchovné práce zaměřené na vytváření základních pracovních, hygienických a jiných návyků a další činnosti spojené s nácvikem sociálních kompetencí.*

AP, k jehož činnosti jsou stanoveny předpoklady v § 20 odst. 2 zákona o pedagogických pracovnících, zajišťuje zejména: *a) pomocné výchovné práce zaměřené na podporu pedagoga zvláště při práci se skupinou žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. b) pomocné organizační činnosti při vzdělávání skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. c) pomoc při adaptaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na školní prostředí. d) pomoc při komunikaci se žáky, zákonnými zástupci žáků a komunitou, ze které žák pochází. e) nezbytnou pomoc žákům při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při akcích pořádaných školou mimo místo, kde škola v souladu se zápisem do školského rejstříku uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby. f) pomocné výchovné práce spojené s nácvikem sociálních kompetencí žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.*

⁵⁾ Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 1. 2018 [online] 2018 [cit. 2022-03-20] Dostupné z <https://www.msmt.cz/file/45300/download/>

Předpoklady pro výkon této profese, respektive kvalifikační předpoklady a náplň práce AP odpovídají praxi. Na naší škole mají všichni asistenti minimálně středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou nebo i vyšší vzdělání a tím tak splňují předpoklady pro zařazení a práci ve třídách se žáky se SPU, případně mohou být ředitelkou delegováni k jiným činnostem, pokud by to aktuální situace vyžadovala. Náplň práce může ovlivnit celá řada faktorů, především momentální nebo déle trvající nepřítomnost učitele na pracovišti, aktuální požadavky učitele či vedení školy, případně nutnosti zaměřeni se na daného žáka s PO apod.

Naše škola, respektive její pracovníci se samozřejmě řídí v první řadě školským zákonem a o konkrétním zařazení asistentů rozhoduje ředitelka školy s ohledem na aktuální situaci v jednotlivých třídách. Stejně tak určuje jejich náplň práce, stanovuje požadované činnosti, platové ohodnocení atd.

4. Osobnost asistenta pedagoga a jeho osobnostní předpoklady

Osobnost asistenta pedagoga je reprezentována spojením určitých osobnostních rysů, které tuto profesi charakterizují. AP by měl být takový člověk, do jehož charakteru se promítá chování a jednání respektující morální a společenské požadavky. Do temperamentu pak takové emoční reakce, intelekt, zájmy, potřeby, citové vztahy, postoje apod., aby se dokázal ve svém současném či budoucím povolání dobře uplatnit. Nelze však očekávat nějakou šablonu, podle které by se osobnost asistenta pedagoga měla určovat nebo měřit. Roli hraje individualita daného člověka a jeho schopnosti, odlišnosti v typologických rysech, věk, pohlaví, stav, a v neposlední řadě jeho zkušenosti a nezbytně potřebné znalosti. Osobnostní předpoklady asistenta pedagoga jsou chápány jako jakási reálná očekávání ve vztahu k tomuto zaměstnání, tedy jako způsobilost pro danou profesi. Těmito předpoklady se rozumí zejména občanská bezúhonnost, aktivní přístup k práci, sociální citění, přirozený a bezproblémový kladný poměr nejen k životu, ale i k lidem a ochotně pomáhat tam, kde je to nejvíce potřeba. (Morávková, Vejrochová, 2015, s. 50)

Asistent pedagoga by měl představovat jakýsi informační můstek mezi daným žákem, jeho rodinou a školou. S uvedenými skupinami si musí umět vytvořit vztah, založený na otevřenosti, trpělivosti a spolehlivosti. (Kendíková, 2020, s. 80)

Ráda bych zmínila někdy podceňovaný předpoklad, a sice je důležité, aby asistent pedagoga dbal také o svůj zevnějšek. Nejen pro děti je důležité, aby měl příjemný vzhled, byl upravený a chodil pěkně oblečený. Žáci jsou vychováváni i jeho osobním příkladem a životním stylem. Jeho správný zevnějšek je jeho vizitkou.

Asistent pedagoga by rovněž neměl postrádat smysl pro humor, který ve výuce napomáhá k navození lepší, mnohdy uvolněnější atmosféry nebo ke snížení napětí a ulehčuje tak spolupráci nejen pro učitele či asistenta, ale hlavně pro žáky, kteří se dokáží ve výuce lépe uvolnit.

4.1 Motivace

Základními motivačními prvky samotných asistentů pedagoga jsou především vnitřní pohnutky, zejména pak snaha pomáhat druhým či pracovat s dětmi. Mnozí AP považují svoji pracovní pozici za vhodnou z hlediska osobního a profesního růstu. Důvodem k přijetí pracovní pozice AP je také pracovní doba, která vyhovuje především ženám s dětmi předškolního nebo školního věku. Motivačním prvkem určitě není finanční ohodnocení. Bohužel finanční podmínky neodpovídají náročnosti a zodpovědnosti této pozice a požadavkům na ně kladeným. (Kendíková, 2020, s. 67)

Ze svého pohledu mohu říct, že práce s dětmi mě velmi baví, zajímá, dává mi smysl a naplňuje mě. Činnost je to mnohdy náročná až vyčerpávající, ale snaha někomu pomoci, nebo o někoho se postarat, za to určitě stojí. V minulosti jsem měla možnost několikrát zastupovat paní učitelku, tedy učit, což mi přineslo nové zkušenosti a poznatky z jiného úhlu pohledu na školní výuku, její systém a souvztažnosti vyučovacího procesu. Toto jsou mé motivační prvky, které mi výkon této profese umožňují.

4.2 Charakteristika osobnosti asistenta pedagoga

Jako u každého jiného člověka, tak i u asistenta pedagoga je formování jeho osobnosti a struktura jeho osobnostních vlastností během života proměňována v závislosti na genetické výbavě a na sociálním prostředí. Týká se to zejména souboru psychických vlastností - projevy chování, myšlení a prožívání, dále charakteru - představuje reakce na dané situace, temperamentu - vyjadřuje úroveň aktivity a dynamiky osobnosti, schopností - předpoklad pro úspěšné vykonávání této profese, podmiňují úspěšnost realizace a působení, rozvíjí se podle očekávání druhých. Dále se to týká například tvořivosti, neboli odrazu seberealizace a nápaditosti v řešení a hledání nových cest, nebo motivačních vlastností, zájmů, postojů, hodnot a cílů, což je významný aktivační a motivující činitel, například k odhodlání vykonávat tuto profesi, která je nelehká a často náročná. Je důležité zde zmínit i emocionalitu, která se promítá do jednání, výrazu, řeči a do orientace v mezilidských vztazích nebo vůli jež odpovídá za řízení a uskutečňování záměrů směřujících k dosažení potřebných cílů a inteligenci, která se propaguje do schopnosti přizpůsobení, tedy učení se ze zkušeností a orientace na nové situace včetně zvládnání různých problémů ve vzájemné interakci. (Morávková, Vejrochová, 2015, s. 50)

4.3 Působení asistenta pedagoga

Je otázkou co je, respektive co není užitečné při působení AP. Užitečné je: Nevadí udělat chybu, ale už ji příště nebudu opakovat. Pomáhat všem, kdo to potřebují. Pomáhat tak akorát. Naslouchat kolegům, žákům, rodičům. Být optimista a šířit dobré zprávy, např. o pokroku žáků. Mluvit o tom, jak je venku krásně, komu to sluší, komu se něco podařilo. Vědět, že je mnoho cest a mnoho řešení a strategií a nikdo nemá patent na správné řešení. Mít rád děti a důvěřovat jim. Nikdy a s nikým „nebojovat“. Dávat žákům svobodu při řešení konfliktů. Nesoudit. Vyzařovat klid, laskavost a být přitom důsledný. Pevný postoj. Uvědomit si, že problémem není žák, problém je problém. Umět si říct o pomoc a podporu pro sebe. Orientovat se na spolupráci a k ní vést i žáky. Nesrovnávat ani žáky, ani učitele. Být velmi trpělivý, hodně oceňovat a povzbuzovat konkrétní (i dílčí, drobné) pokroky.

Není užitečné: Myslet si, že nesmím udělat chybu. To brání v kreativitě, tedy vymýšlení nových přístupů. Pomáhat jen někomu. Pomáhat moc/málo. Spoléhat jen na svůj názor, zkušenost. Být pesimista a mluvit o tom, jak něco nejde a nepůjde. Myslet si, že je jen jedna správná cesta a strategie a že někde musí být „odborník“, který má patent na jediné správné řešení. Nemít rád děti a nevěřit jim. Přístupovat k dětem a jejich rodičům jako k někomu, s kým budu bojovat. Řešit konflikty místo žáků. Soudit. Být přísný, nervózní, ale před problémem strkat hlavu do písku. Trvat na tvrzení „problémový žák“. Podlehnout syndromu vyhoření. Trvat na výkonu a motivovat pouze soutěží. Srovnávat žáky mezi sebou i učitele a jejich přístupy. Být netrpělivý, nedostatečně oceňovat a povzbuzovat, ale i neuváženě chválit. (Gabášová, Vosmik, 2019, s. 18)

4.4 Specifika oblasti osobnostní charakteristiky

Podle Morávkové, respektive Vejrochové jsou od asistenta pedagoga očekávány potřebné výstupy, které jsou pro tuto práci specifické a dávají jí smysl a význam. Tyto výstupy jsou prezentovány v osobnostní vnitřní a vnější charakteristice AP. Vnitřní je spojována s motivací a zájmem, proč tuto práci vykonávat a zda jsou kladené požadavky na asistenta pedagoga úměrné a příznivé, vnější charakteristika je promítána do vhodného vystupování a chování založeného na spoluúčasti, komunikaci, interakci a také na druhu a míře pomoci žákům se SVP včetně spolupráce se všemi, jichž se tento proces dotýká, jako jsou rodiče, učitelé,

speciální pedagogové a další možní odborníci. V osobnostní charakteristice asistenta pedagoga klademe důraz na:

- 1) Nenásilné a přirozené chování, což je schopnost navozovat pocit bezpečí, přátelskou atmosféru, schopnost uplatňovat prvky asertivity, adekvátní komunikace, dokázat se vžít do různých situací, umět naslouchat, vhodně poradit, a především dokázat dělat kompromisy.
- 2) Zaujetí pro svoji práci – radost z práce, aktivní a tvůrčí pomoc při vytváření vhodného prostředí při výuce a její realizaci, pomoc a podpora soběstačnosti daného žáka nebo žáků s uplatňováním individuálního přístupu.
- 3) Schopnost spolupráce pod vedením učitele, schopnost týmové práce – respektování, doplňování, přebírání iniciativy, otevřenost vůči novým způsobům a možnostem.
- 4) Samostatnost, tvůrčí přístup, odbornost – například rozvíjení vlastních dovedností, sebevzdělávání, vědět co, kde, kdy a jak dělat v souvislosti s danou problematikou. Takovou formu seberealizace chápou jako zcela nezbytnou.
- 5) Organizační schopnosti – rychlé rozhodování, zvládání náročných situací, schopnost alternativního řešení apod. Bez správných organizačních schopností téměř nelze vykonávat tuto profesi.

Protože jsou na tuto profesi kladeny daleko větší nároky, například potřeba přizpůsobit se náročným podmínkám a požadavkům daného školního prostředí s respektováním potřebných pravidel, je nutností, aby byl do specifík osobnostní charakteristiky AP promítán nejen zájem o tuto práci a radost z jejího vykonávání, ale aby byl také zachován určitý nadhled, protože tím lze mimo jiné eliminovat možné psychické vyčerpání, které tato pomáhající pedagogická profese mnohdy přináší. (Morávková, Vejrochová, 2015, s. 51)

Za nejdůležitější osobnostní předpoklad považují kladný vztah k dětem, což se mi v praxi ve škole mnohokrát potvrdilo jako velká výhoda. Je důležité, aby tuto práci, respektive profesi nevykonávali lidé, kteří ji vykonávají pouze proto, protože nemají jiné pracovní možnosti. Kromě toho by tyto osoby neměly mít předsudky vůči postiženým, cizincům, nebo určitým sociálním skupinám. Jen tak můžeme být správně nápomocni k úspěšné integraci do běžné základní nebo jiné školy. Klíčová je zde také schopnost empatie. AP by měl mít možnost získat dostatek informací o svěřeném žákovi. Díky nim pak může snáze pochopit mnoho situací a stavů a následně je snáze vyřešit. Stejnou důležitost zde má i schopnost správně komunikovat jak s dětmi ve třídě, tak i s rodiči.

4.5 Komunikace

Kvalitní komunikace je nepochybně při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami klíčem k úspěchu. Jejimi účastníky jsou především žáci a jejich zákonní zástupci a zaměstnanci školy – učitelé, asistenti pedagoga a poradenská pracovníci. Významnou roli hraje i komunikace mezi rodinou a školskými poradenským zařízením a také mezi odborníky a školou. (Kendíková, 2020, s. 58)

Komunikace mezi lidmi je nesmírně důležitá a nenahraditelná. Je to jediná možnost, jak se člověk může s ostatními lidmi dorozumívat. Prostřednictvím komunikace navazují lidé mezi sebou vztahy, přátelí se, vyjadřují své myšlenky, postoje, pocity, přání a potřeby.

Komunikaci dělíme na verbální komunikaci tj. komunikaci slovní a komunikaci nonverbální tj. mimoslovní komunikaci.

Komunikace mezi učitelem a žákem je někdy mnohdy složitá. Jestliže chceme mluvit o této komunikaci, dovoluji mi připomenout, jak je učitel a žák charakterizován v Pedagogickém slovníku: Učitel je jeden ze základních činitelů výchovně-vzdělávacího procesu, profesionálně kvalifikovaný pedagogický pracovník, spoluodpovědný za přípravu, řízení, organizaci a výsledky tohoto procesu - učitelské povolání. Tradičně byl učitel považován za hlavní subjekt vzdělávání, zajišťující ve vyučování předávání poznatků žákům. Současné pojetí učitele, vycházející z rozšířeného profesionálního modulu, zdůrazňuje jeho subjektivně-objektivní roli v interakci se žáky a prostředím. Učitel má spoluvytvářet edukační prostředí, význam sociálních rolí učitele v interakci se žáky, v týmu učitelů, ve spolupráci s rodiči a komunitou. (Pedagogický slovník 1998, 270 – 271)

Žák je označení pro člověka v roli žáka, v roli vyučovaného člověka, bez ohledu na věk. Žákem může být dítě, adolescent, dospělý. (Pedagogický slovník 1998, s. 323)

V rámci vyučování se většinou setkáváme, že jeden z přítomných o něčem hovoří. Jedná se především o učitele, ostatní ho poslouchají. Nebo se jedná o žáky. Následuje výměna rolí. Některý žák hovoří a ostatní žáci i učitel ho poslouchají. Jindy mluví žáci mezi sebou, například v centrech aktivit, ve výuce „Začít spolu“. Během vyučování žáci i učitel používají kromě slovní komunikaci i písemné vyjádření. Mohou se dorozumívat pomocí jazyka či mimojazykových prostředků. Mezi mimojazykové prostředky patří například gesta, mimika, pohyby hlavou. Bez komunikace bychom se při vyučování neobešli.

Právě prostřednictvím komunikace učitel uskutečňuje výchovně-vzdělávací proces, při němž využívá vyučovací formy a metody.

Komunikace je základním prostředkem realizace výchovy a vzdělávání prostřednictvím verbálních a nonverbálních projevů učitele a žáků. V běžné třídě vstupují partneři do následujících vztahů:

- a. učitel – žák
- b. učitel – skupina žáků
- c. učitel – třída
- d. žák – žák
- e. žák – skupina žáků
- f. žák – třída
- g. skupina žáků – skupina žáků
- h. skupina žáků – třída

(Gavora, 2005, s. 25)

První tři typy vztahů jsou asymetrické. Je to dáno tím, že učitel má při komunikaci nadřazené postavení, žák podřízené. Asymetrický vztah se projevuje především možností učitele rozhodovat o mnohých otázkách komunikace. Vztahy mezi rovnocennými partnery jsou symetrické. Takové jsou vztahy mezi žáky (alternativy 4 – 8). Žáci jsou při vzájemné komunikaci rovnocenní, mají stejná práva i možnosti. Jestliže však žáci pracují ve skupině, může se vyskytnout situace, kdy je přítomen vedoucí nebo dominantní žák. Buď si ho zvolí skupina či učitel nebo se vynoří spontánně v komunikaci. Následně se vztah mezi ním a ostatními členy skupiny stává asymetrickým. Míra této asymetrie je nižší, než při vztahu učitel – žáci, protože pravomoci vedoucího žákovské skupiny jsou podstatně slabší. Pokud chceme, aby komunikace mezi učitelem a žákem byla účinná, je třeba, aby se do komunikace zapojily obě dvě tyto strany, tedy musí se jednat o komunikaci obousměrnou. Rozhovor je pro žáky přitažlivější než monolog. Jestliže ve třídě převažuje monolog vyučujícího, žáci jsou pasivní a nudí se. Každého učitele by mělo zajímat, co si žáci myslí, čemu rozumějí nebo nerozumějí. (Gavora, 2005, s. 26 – 27)

5. Platové ohodnocení asistenta pedagoga

Podle Nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění jeho pozdějších novelizací se může tarifní mzda asistenta pedagoga v roce 2022 při plném úvazku pohybovat v rozmezí od 15 540 Kč (ve 4. platové třídě a 1. stupni – pedagogická praxe do 2 let) do 36 130 Kč (v 9. platové třídě a 7. stupni – pedagogická praxe nad 32 let).⁶⁾

V praxi se plat většiny AP pohybuje někde uprostřed, tedy mezi těmito dvěma extrémy. K dalšímu, většinou nežádoucího snížení reálného platu pak dochází tím, že mnoho asistentů pedagoga je zaměstnáno pouze na částečný úvazek. (Nová škola, o.p.s., [online])

Pro řadu ředitelů škol může být při rozhodování o platovém zařazení asistenta pedagoga limitující výše dotace, kterou daná škola na plat asistenta pedagoga dostane. Výše dotace je určena dle doporučení školského poradenského zařízení a může být buď na úrovni osmé platové třídy (pátý platový stupeň, tedy 28 870 Kč měsíčně, pro vyšší úroveň AP) anebo na úrovni páté platové třídy (pátý platový stupeň, tedy 21 170 Kč měsíčně, pro nižší úroveň AP).

Nařízení vlády o katalogu prací ve veřejných službách a správě⁷⁾ uvádí zařazení asistentů pedagoga do platových tříd podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti jejich profese. Jedná se o díl 2.16.05 asistent pedagoga.

„Každým rokem roste počet asistentů pedagoga o patnáct procent. Během covidu to bylo méně, ale celkově to i tak nemůže odpovídat reálnému nárůstu počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v české populaci,“ domnívá se ředitel odboru základního školství MŠMT Michal Černý. „Spíše je to tak,“ pokračuje, „že se jimi někde trochu plýtvá. Dva lidé ve třídě jsou samozřejmě lepší než jeden, ale nejsou všude nezbytní. Máme omezený rozpočet a musíme se chovat hospodárně,“ tvrdí Michal Černý, bývalý dlouholetý ředitel základní školy v Klánovicích a bývalý předseda Asociace ředitelů základních škol. (EDUin, 2022)

Podle údajů MŠMT bylo ve školním roce 2021/22 v českých školách fyzicky přítomných 22 460 asistentů, přepočítáno na plné úvazky je to 15 406. V roce 2017/18 to bylo 13 660 asistentů a 9309 plných úvazků: nárůst je 65 procent za pět let, kdy se systémově asistenti pedagoga do škol zavádějí. Při celkovém počtu necelých padesáti tisících tříd v českých školách to znamená – pro lepší představu – že asistent pedagoga je dnes skoro v každé

druhé třídě. To je ale jen zprůměrování velmi rozmanité situace. Jsou školy, které nemají žádného asistenta, a jsou školy, kde je asistent v každé třídě. (EDUin, 2022)

Průměrný plat asistenta pedagoga se v roce 2021 pohyboval kolem 27 tisíc korun, konkrétně šlo o 27 207 korun. Nicméně je důležité zdůraznit, že většina asistentů pedagoga na tento plat zdaleka nedosáhne. Mnoho z nich totiž pracuje jen na částečný úvazek. Na výši platu se ovšem podílí ještě celá řada dalších faktorů. Záleží primárně na tom, zda je asistent zaměstnán ve škole soukromé, nebo státní (veřejné). Na soukromých školách sice musí zaměstnavatelé svým zaměstnancům poskytovat alespoň minimální nebo zaručené mzdy, ale jinak fungují dost samostatně. Státní školství má oproti tomu pro učitele a pedagogické pracovníky přesně odstupňované platy, které se řídí podle takzvané tarifní tabulky. V platové tabulce jsou rozepsané konkrétní částky, které zaměstnancům náleží. Jako první musí asistent znát svůj platový stupeň. Ten je určen předchozí praxí (počtem odpracovaných let v daném oboru) a nejvyšším dosaženým vzděláním. Asistent pedagoga, který má vysokoškolské vzdělání a deset let zkušeností ve školství, tak bude logicky pobírat vyšší plat než středoškolák, který si právě dodělal kurz asistenta pedagoga a začíná svoji kariéru ve školství. Druhým faktorem, který určuje výslednou výši platu, je platová třída. Ta reflektuje obtížnost, složitost a namáhavost vykonávané práce na dané pracovní pozici. (Euro, 2022)

Platové třídy

4. platová třída - přímá pedagogická činnost spočívající v pomocných výchovných pracích zaměřených na zkvalitnění společenského chování dětí a žáků nebo studentů a činnost spočívající v pomocných výchovných pracích zaměřených na vytváření základních pracovních, hygienických a jiných návyků.

⁶Nariadení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění) s účinnem od 1. 1. 2022 [online] 2022 [cit. 2022-03-30] Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-341>

⁷Nariadení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění) s účinnem od 14. 6. 2010 [online] 2010 [cit. 2022-03-30] Dostupné z https://ppropo.mpsv.cz/narizeni_vlady_222_2010

5. platová třída - provádění rutinních prací při výchově dětí a žáků nebo studentů, upevňování jejich společenského chování, pracovních, hygienických a jiných návyků, péče a pomoc při pohybové aktivizaci dětí a žáků nebo studentů.

6. platová třída - výchovné práce zaměřené na zkvalitnění společenského chování dětí a žáků nebo studentů a zaměřené na vytváření základních pracovních, hygienických a jiných návyků.

7. platová třída - výklad textu, popřípadě učební látky a individuální práce s dětmi a žáky nebo studenty podle stanovených vzdělávacích programů a pokynů.

8. platová třída - vzdělávací a výchovná činnost podle přesně stanovených postupů a pokynů učitele nebo vychovatele zaměřená na speciální vzdělávání, individuální vzdělávání nebo specifické výchovné potřeby dítěte, žáka nebo studenta nebo skupiny dětí, žáků nebo studentů. Jedná se o jednu z nejvíce používaných tříd na naší základní škole.

9. platová třída - samostatná vzdělávací a výchovná činnost při vyučování zaměřená na speciální vzdělávací potřeby dítěte, žáka nebo studenta podle rámcových pokynů učitele nebo speciálního pedagoga. Dále i výchovná nebo speciálněpedagogická činnost vykonávaná v souladu se stanoveným individuálním vzdělávacím plánem dítěte, žáka nebo studenta podle rámcových pokynů speciálního pedagoga školského poradenského zařízení a v souladu s pokyny učitele.⁸⁾

Na spokojenost s platovým ohodnocením budu ještě poukazovat v praktické části mé bakalářské práce, ale chci podotknout, že míra spokojenosti má značný vliv na vykonávání této profese. Jsem ráda, že v posledních letech došlo k pravidelné valorizaci platů pedagogických pracovníků, tedy i platů asistentů pedagoga. Výše platů pedagogických pracovníků vzrostla za poslední 3 roky o 40%, což je asi o 12 tis. Kč. To je samozřejmě pozitivní. Je ovšem potřeba poukázat, že platy pedagogických pracovníků byly značně podhodnoceny a bylo nezbytně nutné dané navýšení provést. Domnívám se, že valorizace platů pedagogů by měla pravidelně nadále probíhat. (ČSU, 2021)

⁸⁾Nariadení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění) s účinnem od 14. 6. 2010 [online] 2010 [cit. 2022-03-30] Dostupné z https://ppropo.mpsv.cz/narizeni_vlady_222_2010

6. Praktická část – smíšený design výzkumu

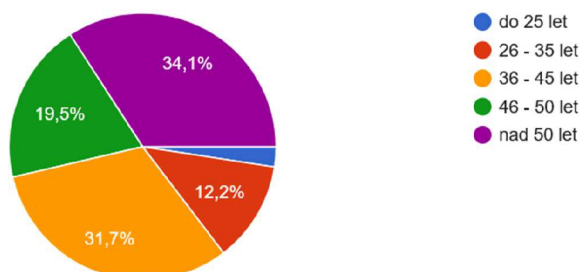
Jak jsem již zmínila v úvodu, v praktické části své práce vycházím z použití smíšeného designu výzkumu, tedy vycházím z kvalitativního výzkumu a kvantitativního sběru dat pomocí dotazníkového šetření. Jako výzkumné vzorky jsem použila jednotlivé pedagogické pracovníky, tedy především asistenty pedagoga a učitele prvního i druhého stupně ZŠ, ale i pedagogy speciálního poradenského pracoviště, jimiž jsou speciální pedagogové, školní psycholog, výchovný poradce, kariérový poradce a metodik prevence. Zaznamenala jsem především pohlaví, věk, délku praxe, úroveň vzdělání, zda si daný pedagog doplňuje své vzdělání aj. Další dotazy byly směřovány na formy a metody práce, vzájemnou spolupráci, spokojenost, respektive nespokojenost případně neochotu, na vzájemné kompetence atd. Výsledky, tedy odpovědi na jednotlivé otázky jsem zaznamenala pro lepší orientaci do přehledných tabulek a procentuálně také do sloupcových grafů.

6.1 Vyhodnocení dotazníku 1 – učitelé

Otázka č. 1	Do jaké věkové skupiny patříte?				
Učitelé	do 25 let	26 - 35 let	36 - 45 let	46 - 50let	nad 50 let
Počet (%)	1 (2,4%)	5 (12,2%)	13 (31,7%)	8 (19,5%)	14 (34,1%)

1) Do jaké věkové skupiny patříte?

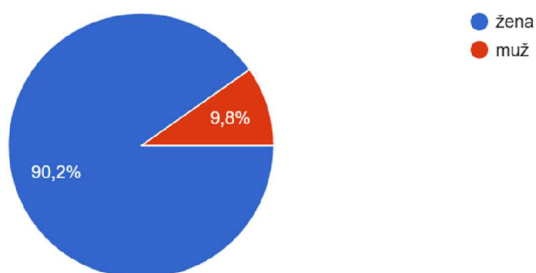
41 odpovědí

Otázka č. 2	Jaké je vaše pohlaví?	
Učitelé	ženy	muži
Počet (%)	37 (90,2%)	4 (9,8%)

2) Jaké je vaše pohlaví?

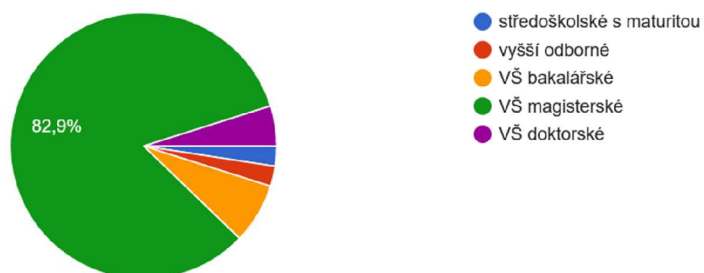
41 odpovědí

Otázka č. 3	Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?				
Učitelé	SŠ s maturitou	VOŠ	VŠ bakal.	VŠ magister.	VŠ dok.
Počet (%)	1 (2,4%)	1 (2,4%)	3 (7,3%)	34 (82,9%)	2 (4,9%)

3) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

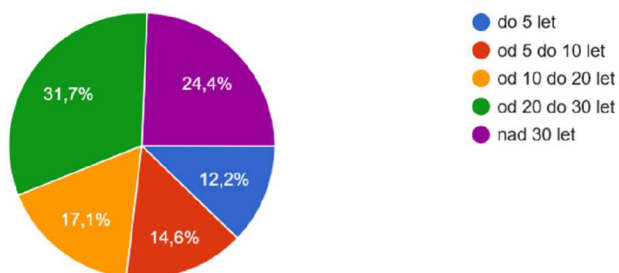
41 odpovědí

Otázka č. 4	Jak dlouho pracujete jako pedagogický pracovník?				
Učitelé	do 5 let	5 - 10 let	10 - 20 let	20 - 30let	nad 30 let
Počet (%)	5 (12,2%)	6 (14,6%)	7 (17,1%)	13 (31,7%)	10 (24,4%)

4) Jak dlouho pracujete jako pedagogický pracovník?

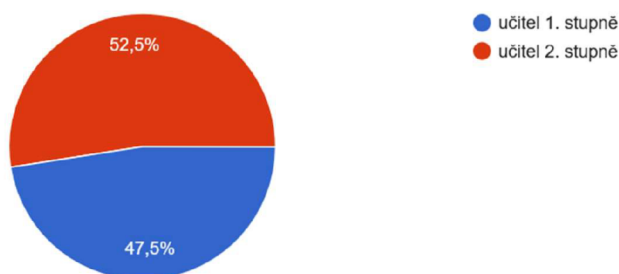
41 odpovědí

Otázka č. 5	Na jaké pozici pracujete?	
Učitelé	1. stupeň	2. stupeň
Počet (%)	19 (47,5%)	21 (52,5%)

5) Na jaké pozici nyní pracujete?

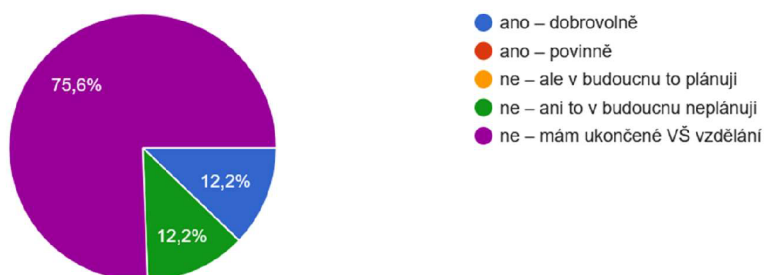
40 odpovědí

Otázka č. 6	Doplňujete si nyní své vzdělání dalším studiem?				
Učitelé	ano - dobrov.	ano - povin.	ne, ale plán.	ne - neplán.	ne - ukončen. VŠ
Počet (%)	5 (12,2%)	0 (0%)	0 (0%)	5 (12,2%)	31 (75,6%)

6) Doplňujete si nyní své vzdělání dalším studiem VŠ?

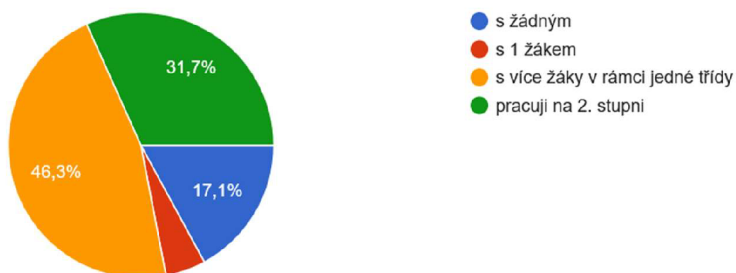
41 odpovědí

Otázka č. 7	S kolika žáky se SVP v rámci své třídy pracujete?			
Učitelé	s žádným	s 1 žákem	s více žáky	pracují na 2. st.
Počet (%)	7 (17,1%)	2 (4,9%)	19 (46,3%)	13 (31,7%)

7) S kolika žáky se SVP v rámci své třídy pracujete? /1. stupeň/

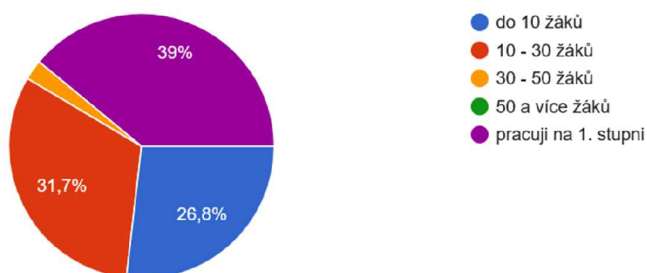
41 odpovědí

Otázka č. 8	S kolika žáky se SVP pracujete? (2. stupeň)			
Učitelé	do 10 žáků	10 - 30 žáků	30 - 50 žáků	prac. na 1. st.
Počet (%)	11 (26,8%)	13 (31,7%)	1 (2,4%)	16 (39%)

8) S kolika žáky se SVP pracujete? /2. stupeň/

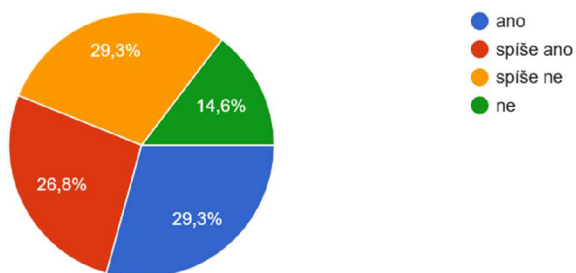
41 odpovědí

Otázka č. 9	Podílíte se společně s AP na přípravách IVP?			
Učitelé	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	12 (29,3%)	11 (26,8%)	12 (29,3%)	6 (14,6%)

9) Podílíte se společně s asistentem pedagoga na přípravách individuálních vzdělávacích plánů?

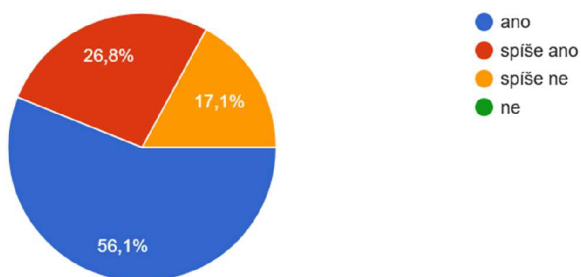
41 odpovědí

Otázka č. 10	Myslíte si, že práce AP usnadňuje práci ve vaší třídě?			
Učitelé	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	23 (56,1%)	11 (26,8%)	7 (17,1%)	0 (0%)

10) Myslíte si, že práce asistenta pedagoga usnadňuje práci ve vaší třídě?

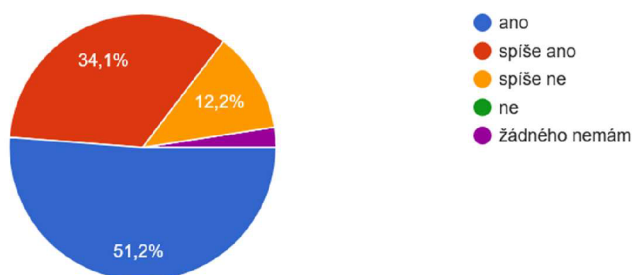
41 odpovědí

Otázka č. 11	Jste spokojeni s prací AP ve třídě?				
Učitelé	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nemá AP
Počet (%)	21 (51,2%)	14 (34,1%)	5 (12,2%)	0 (0%)	1 (2,4%)

11) Jste spokojeni s prací asistenta pedagoga ve třídě?

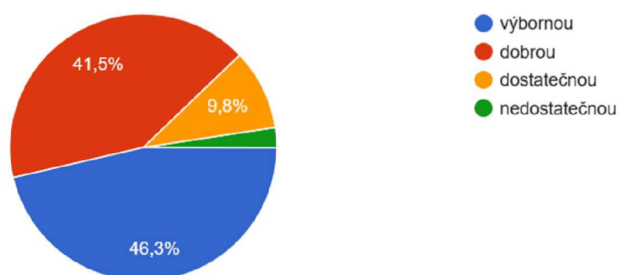
41 odpovědí

Otázka č. 12	Vzájemnou spolupráci učitele a AP hodnotíte jako:			
Učitelé	výbornou	dobrou	dostatečnou	nedostat.
Počet (%)	19 (46,3%)	17 (41,5%)	4 (9,8%)	1 (2,4%)

12) Vzájemnou spolupráci učitele a asistenta pedagoga hodnotíte jako:

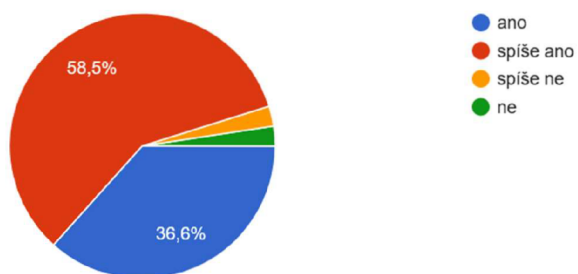
41 odpovědí

Otázka č. 13	Jste spokojen(a) se svým finančním ohodnocením?			
Učitelé	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	15 (36,6%)	24 (58,5%)	1 (2,4%)	1 (2,4%)

13) Jste spokojen(a) se svým finančním ohodnocením?

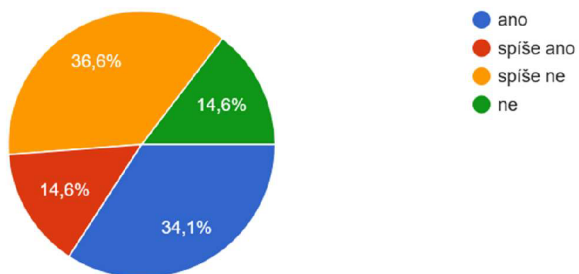
41 odpovědí

Otázka č. 14	Naučil(a) jste se něco od AP se kterým pracujete?			
Učitelé	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	14 (34,1%)	6 (14,6%)	15 (36,6%)	6 (14,6%)

14) Naučil(a) jste se něco od asistenta pedagoga se kterým spolupracujete?

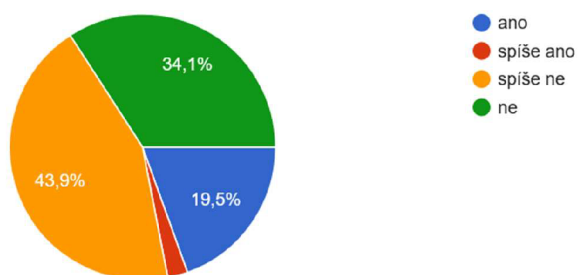
41 odpovědí

Otázka č. 15	Setkal(a) jste se někdy s neochotou ze strany AP?			
Učitelé	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	8 (19,5%)	1 (2,4%)	18 (43,9%)	14 (34,1%)

15) Setkal(a) jste se někdy s neochotou spolupráce ze strany asistenta pedagoga?

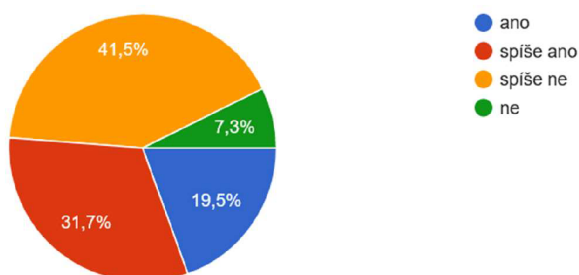
41 odpovědí

Otázka č. 16	Překrývají se vaše kompetence s kompetencemi AP?			
Učitelé	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	8 (19,5%)	13 (31,7%)	17 (41,5%)	3 (7,3%)

16) Překrývají se v něčem vaše kompetence učitele s kompetencemi asistenta?

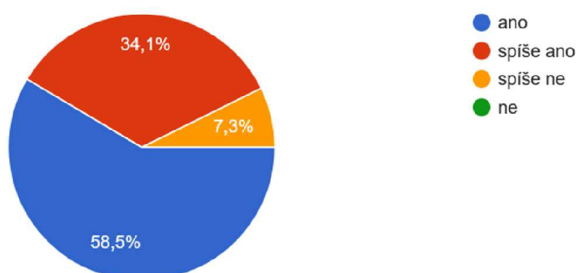
41 odpovědí

Otázka č. 17	Má funkce AP pozitivní přínos pro žáky se SVP?			
Učitelé	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	24 (58,5%)	14 (34,1%)	3 (7,3%)	0 (0%)

17) Má, dle Vašeho názoru, funkce asistenta pedagoga pozitivní přínos pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami?

41 odpovědí

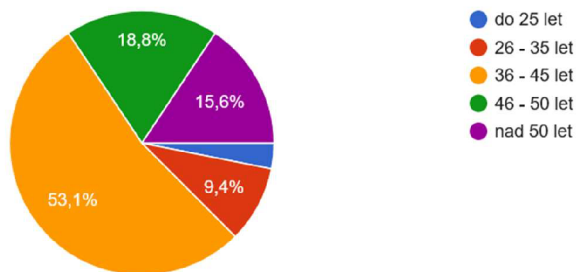

6.2 Vyhodnocení dotazníku 2 - asistenti pedagoga

Otázka č. 1	Do jaké věkové skupiny patříte?				
	do 25 let	26 - 35 let	36 - 45 let	46 - 50let	nad 50 let
Asistenti pedagoga					
Počet (%)	1 (3,1%)	3 (9,4%)	17 (53,1%)	6 (18,8%)	5 (15,6%)

1) Do jaké věkové skupiny patříte?

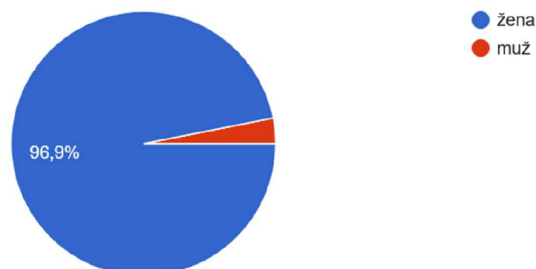
32 odpovědí

Otázka č. 2	Jaké je vaše pohlaví?	
	ženy	muži
Asistenti pedagoga		
Počet (%)	31 (96,9%)	1 (3,1%)

2) Jaké je vaše pohlaví?

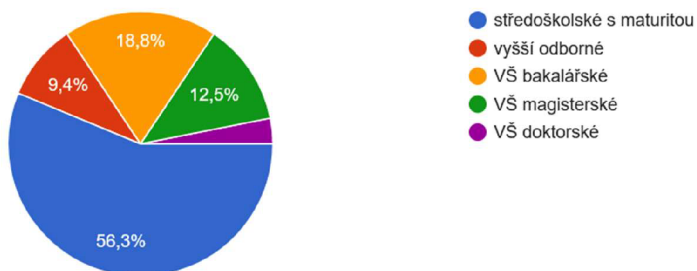
32 odpovědí

Otázka č. 3	Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?				
Asistenti pedagoga	SŠ s maturitou	VOŠ	VŠ bakal.	VŠ magister.	VŠ dok.
Počet (%)	18 (56,3%)	3 (9,4%)	6 (18,8%)	4 (12,5%)	1 (3,1%)

3) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

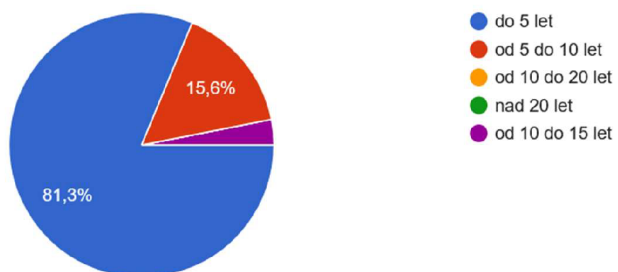
32 odpovědí

Otázka č. 4	Jak dlouho pracujete jako asistent pedagoga?				
Asistenti pedagoga	do 5 let	5 - 10 let	10 - 15 let	15 - 20let	nad 20 let
Počet (%)	26 (81,3%)	5 (15,6%)	1 (3,1%)	0 (0%)	0 (0%)

4) Jak dlouho pracujete jako asistent pedagoga?

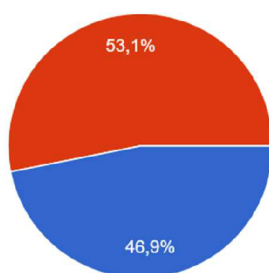
32 odpovědí

Otázka č. 5	Na jaké pozici pracujete?	
	AP 1. stupeň	AP 2. stupeň
Asistenti pedagoga	15 (46,9%)	17 (53,1%)
Počet (%)	15 (46,9%)	17 (53,1%)

5) Na jaké pozici nyní pracujete?

32 odpovědí

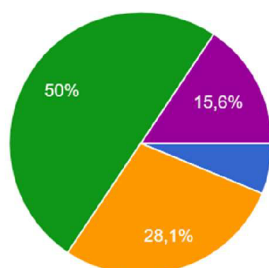

● asistent pedagoga na 1. stupni
● asistent pedagoga na 2. stupni

Otázka č. 6	Doplňujete si nyní své vzdělání dalším studiem?				
	ano - dobrov.	ano - povin.	ne, ale plán.	ne - neplán.	ne - ukon. VŠ
Asistenti pedagoga	2 (6,3%)	0 (0%)	9 (28,1%)	16 (50%)	5 (15,6%)
Počet (%)	2 (6,3%)	0 (0%)	9 (28,1%)	16 (50%)	5 (15,6%)

6) Doplňujete si nyní své vzdělání dalším studiem VŠ?

32 odpovědí

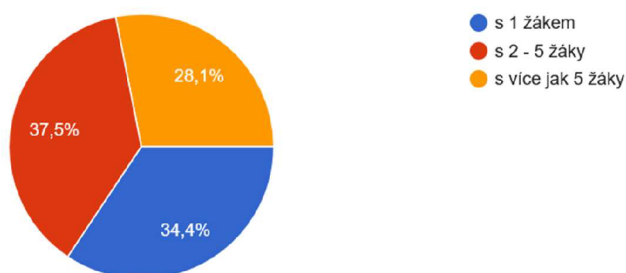

● ano – dobrovolně
● ano – povinně
● ne – ale v budoucnu to plánuji
● ne – ani to v budoucnu neplánuji
● ne – mám ukončené VŠ vzdělání

Otázka č. 7	S kolika žáky se SVP pracujete?		
	Asistenti pedagoga	s 1 žákem	s 2 - 5 žáky
Počet (%)	11 (34,4%)	12 (37,5%)	9 (28,1%)

7) S kolika žáky se SVP v rámci své třídy pracujete?

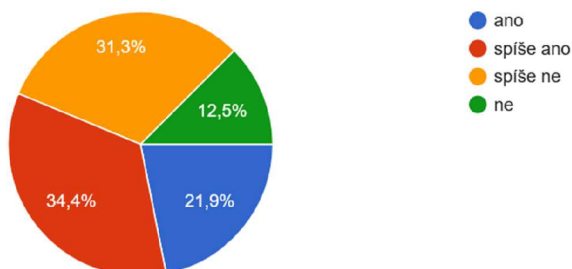
32 odpovědí

Otázka č. 8	Podílíte se společně s učitelem na přípravách IVP?			
	Asistenti pedagoga	ano	spíše ano	spíše ne
Počet (%)	7 (21,9%)	11 (34,4%)	10 (31,3%)	4 (12,5%)

8) Podílíte se společně s učitelem na přípravách individuálních vzdělávacích plánů?

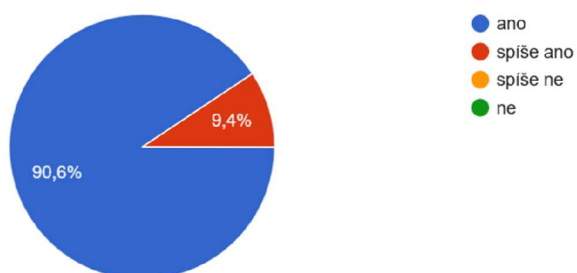
32 odpovědí

Otázka č. 9	Myslíte si, že práce AP usnadňuje práci ve třídě?			
Asistenti pedagoga	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	29 (90,6%)	3 (9,4%)	0 (0%)	0 (0%)

9) Myslíte si, že práce asistenta pedagoga usnadňuje práci ve třídě?

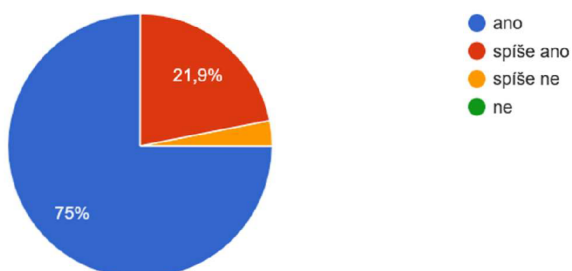
32 odpovědí

Otázka č. 10	Jste spokojen(a) se svojí prací AP ve třídě?			
Asistenti pedagoga	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	24 (75%)	7 (21,9%)	1 (3,1%)	0 (0%)

10) Jste spokojen(a) se svojí prací asistenta pedagoga ve třídě?

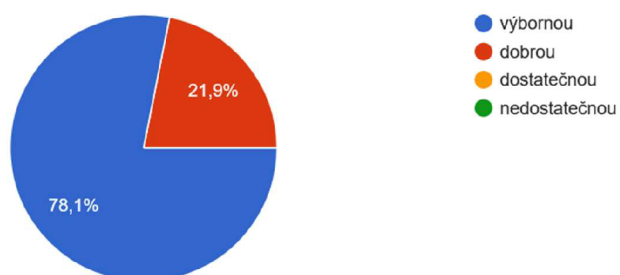
32 odpovědí

Otázka č. 11	Vzájemnou spolupráci učitele a AP hodnotíte jako:			
Asistenti pedagoga	výbornou	dobrou	dostatečnou	nedostat.
Počet (%)	25 (78,1%)	7 (21,9%)	0 (0%)	0 (0%)

11) Spolupráci učitele a asistenta pedagoga hodnotíte jako:

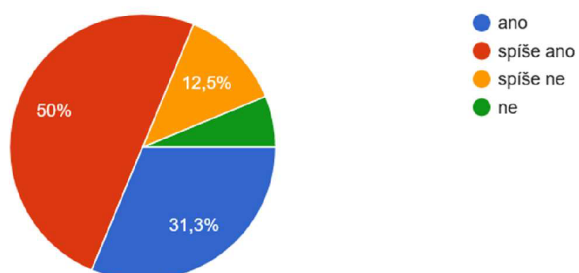
32 odpovědí

Otázka č. 12	Jste spokojen(a) se svým finančním ohodnocením?			
Asistenti pedagoga	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	10 (31,3%)	16 (50%)	4 (12,5%)	2 (6,3%)

12) Jste spokojen(a) se svým finančním ohodnocením?

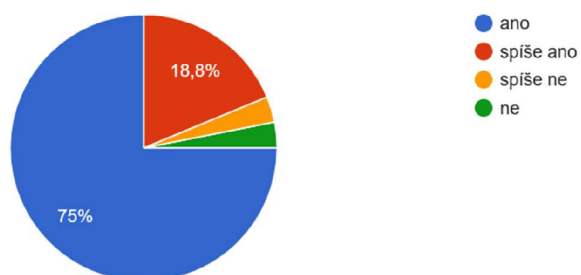
32 odpovědí

Otázka č. 13	Naučil(a) jste se něco od učitele se kterým pracujete?			
Asistenti pedagoga	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	24 (75%)	6 (18,8%)	1 (3,1%)	1 (3,1%)

13) Naučil(a) jste se něco od učitele se kterým spolupracujete?

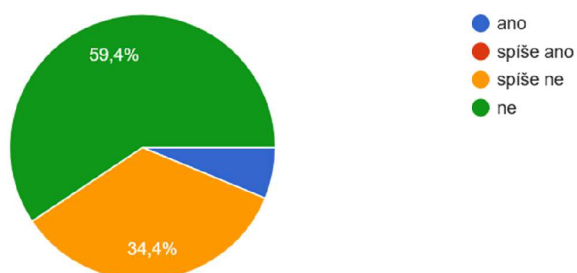
32 odpovědí

Otázka č. 14	Setkal(a) jste se někdy s neochotou ze strany učitele?			
Asistenti pedagoga	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	2 (6,3%)	0 (0%)	11 (34,4%)	19 (59,4%)

14) Setkal(a) jste se někdy s neochotou spolupráce ze strany učitele?

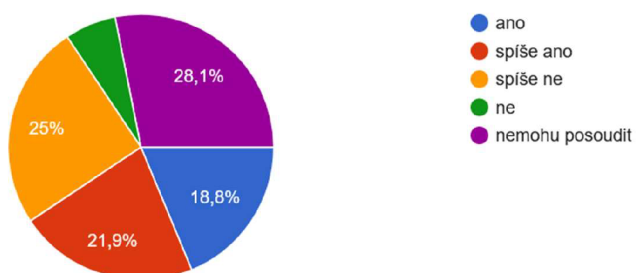
32 odpovědí

Otázka č. 15	Překrývají se vaše kompetence s kompetencemi učitele?				
Asistenti pedagoga	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nemohu posoudit
Počet (%)	6 (18,8%)	7 (21,9%)	8 (25%)	2 (6,3%)	9 (28,1%)

15) Překrývají se v něčem kompetence učitele s kompetencemi asistenta?

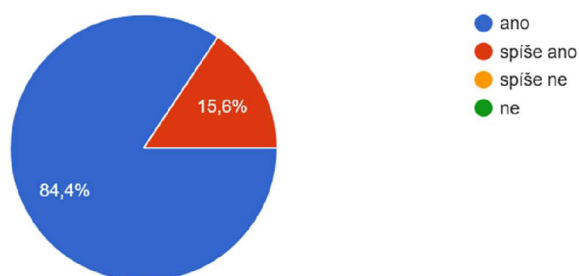
32 odpovědí

Otázka č. 16	Má funkce AP pozitivní přínos pro žáky se SVP?			
Asistenti pedagoga	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	27 (84,4%)	5 (15,6%)	0 (0%)	0 (0%)

16) Má, dle Vašeho názoru, funkce asistenta pedagoga pozitivní přínos pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami?

32 odpovědí

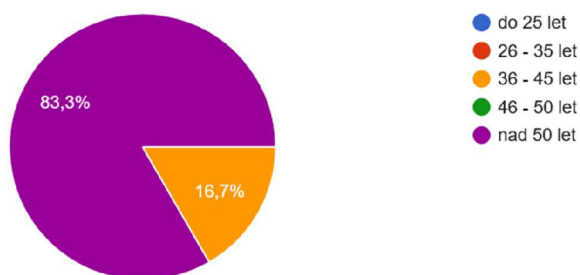

6.3 Vyhodnocení dotazníku 3 – školní poradenské pracoviště

Otázka č. 1	Do jaké věkové skupiny patříte?				
Poradenské pracoviště	do 25 let	26 - 35 let	36 - 45 let	46 - 50let	nad 50 let
Počet (%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (16,7%)	0 (0%)	5 (83,3%)

1) Do jaké věkové skupiny patříte?

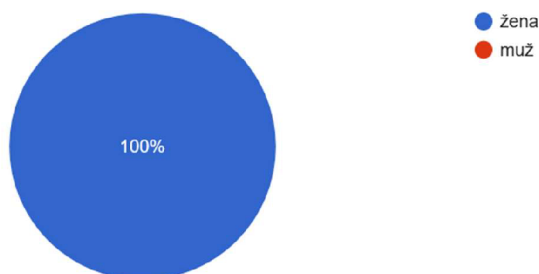
6 odpovědí

Otázka č. 2	Jaké je vaše pohlaví?	
Poradenské pracoviště	ženy	muži
Počet (%)	6 (100%)	0 (0%)

2) Jaké je vaše pohlaví?

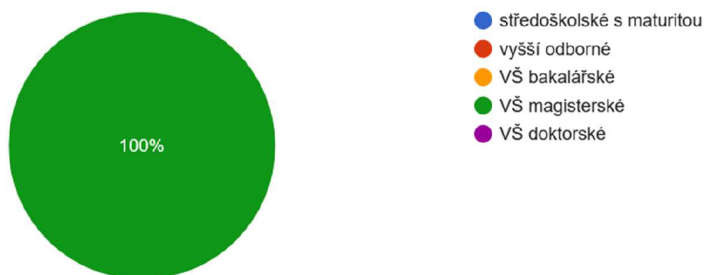
6 odpovědí

Otázka č. 3	Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?				
Poradenské pracoviště	SŠ s maturitou	VOŠ	VŠ bakal.	VŠ magister.	VŠ dok.
Počet (%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	6 (100%)	0 (0%)

3) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

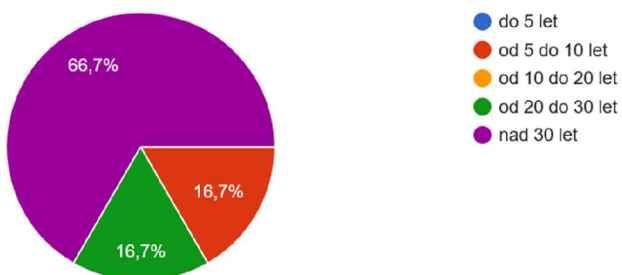
6 odpovědí

Otázka č. 4	Jak dlouho pracujete jako pedagogický pracovník?				
Poradenské pracoviště	do 5 let	5 - 10 let	10 - 20 let	20 - 30let	nad 30 let
Počet (%)	0 (0%)	1 (16,7%)	0 (0%)	1 (16,7%)	4 (66,7%)

4) Jak dlouho pracujete jako pedagogický pracovník?

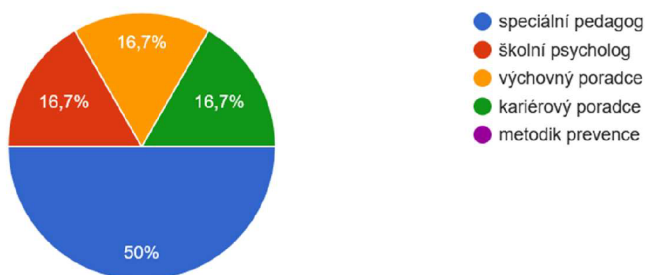
6 odpovědí

Otázka č. 5	Na jaké pozici nyní pracujete?				
Poradenské pracoviště	speciální pedagog.	šk. psycholog	výchovný p.	kariérový p.	metodik prev.
Počet (%)	3 (50%)	1 (16,7%)	1 (16,7%)	1 (16,7%)	0 (0%)

5) Na jaké pozici nyní pracujete?

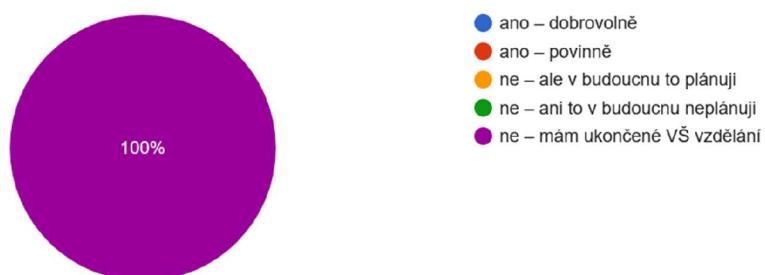
6 odpovědí

Otázka č. 6	Doplňujete si nyní své vzdělání dalším studiem?				
Poradenské pracoviště	ano - dobrov.	ano - povin.	ne, ale plán.	ne - neplán.	ne - ukončen. VŠ
Počet (%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	6 (100%)

6) Doplňujete si nyní své vzdělání dalším studiem VŠ?

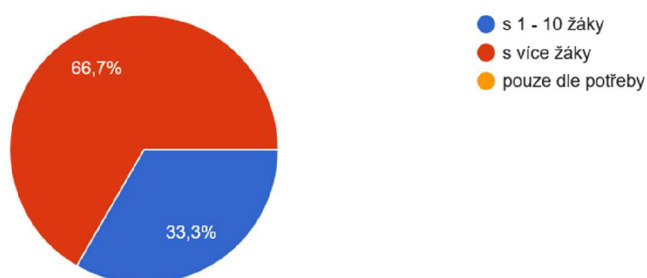
6 odpovědí

Otázka č. 7	S kolika žáky se SVP pracujete?		
Poradenské pracoviště	s 1 - 10 ž.	s více žáky	dle potřeby
Počet (%)	2 (33,3%)	4 (66,7%)	0 (0%)

7) S kolika žáky se SVP pracujete?

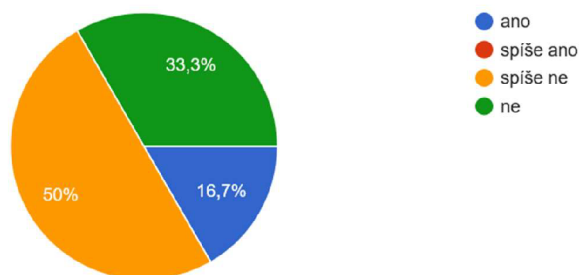
6 odpovědí

Otázka č. 8	Podílíte se společně s AP na přípravách IVP?			
Poradenské pracoviště	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	1 (16,7%)	0 (0%)	3 (50%)	2 (33,3%)

8) Podílíte se společně s asistentem pedagoga na přípravách individuálních vzdělávacích plánů?

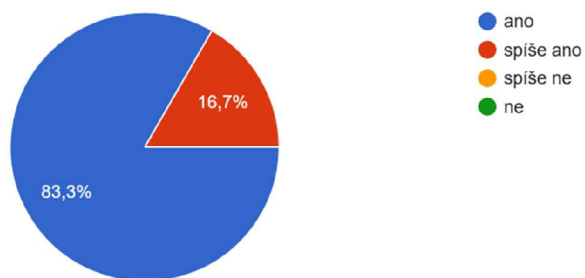
6 odpovědí

Otázka č. 9	Myslíte si, že práce AP usnadňuje práci ve třídě?			
Poradenské pracoviště	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	5 (88,3%)	1 (16,7%)	0 (0%)	0 (0%)

9) Myslíte si, že práce asistenta pedagoga usnadňuje práci ve třídě?

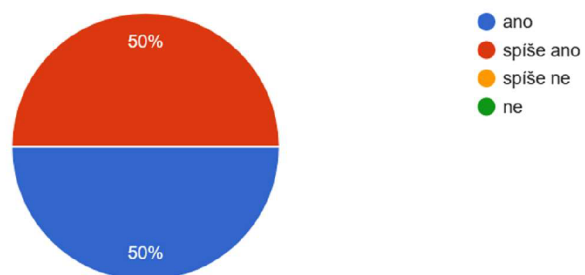
6 odpovědí

Otázka č. 10	Jste spokojen(a) s prací AP ?			
Poradenské pracoviště	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	3 (50%)	3 (50%)	0 (0%)	0 (0%)

10) Jste spokojeni s prací asistenta pedagoga?

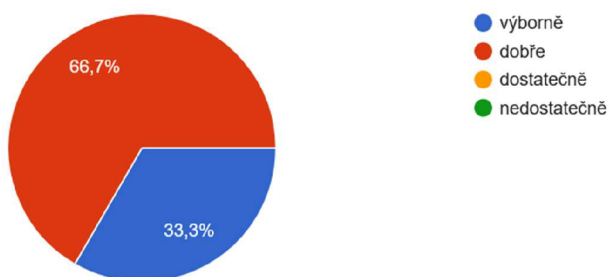
6 odpovědí

Otázka č. 11	Jak hodnotíte vzájemnou spolupráci s AP?			
Poradenské pracoviště	výborně	dobře	dostatečně	nedostat.
Počet (%)	2 (33,3%)	4 (66,7%)	0 (0%)	0 (0%)

11) Jak hodnotíte spolupráci s asistenty pedagoga?

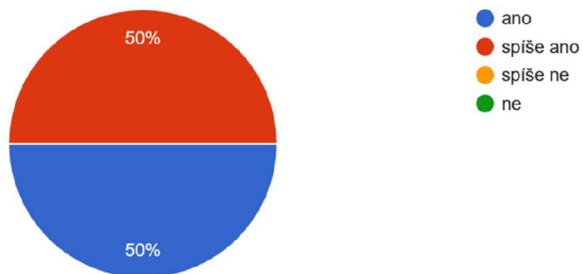
6 odpovědí

Otázka č. 12	Jste spokojen(a) se svým finančním ohodnocením?			
Poradenské pracoviště	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	3 (50%)	3 (50%)	0 (0%)	0 (0%)

12) Jste spokojen(a) se svým finančním ohodnocením?

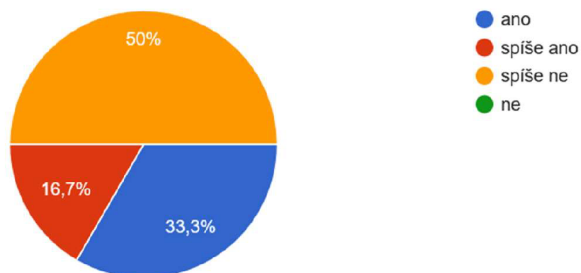
6 odpovědí

Otázka č. 13	Naučil(a) jste se něco od AP se kterým pracujete?			
Poradenské pracoviště	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	2 (33,3%)	1 (16,7%)	3 (50%)	0 (0%)

13) Naučil(a) jste se něco od asistenta pedagoga se kterým spolupracujete?

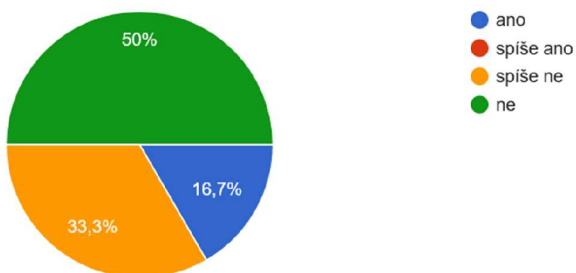
6 odpovědí

Otázka č. 14	Setkal(a) jste se s neochotou spolupráce ze strany AP?			
Poradenské pracoviště	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	1 (16,7%)	0 (0%)	2 (33,3%)	3 (50%)

14) Setkal(a) jste se někdy s neochotou spolupráce ze strany asistenta pedagoga?

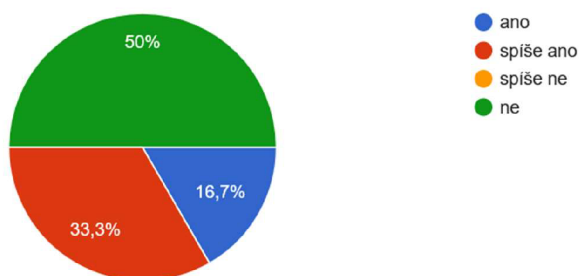
6 odpovědí

Otázka č. 15	Překrývají se vaše kompetence s kompetencemi AP?			
Poradenské pracoviště	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	1 (16,7%)	2 (33,3%)	0 (0%)	3 (50%)

15) Překrývají se v něčem kompetence člena poradenského pracoviště s kompetencemi asistenta pedagoga?

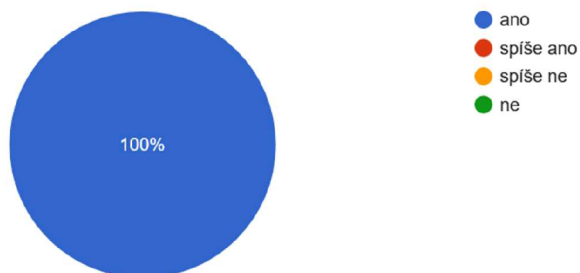
6 odpovědí

Otázka č. 16	Má funkce AP pozitivní přínos pro žáky se SVP?			
Poradenské pracoviště	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Počet (%)	6 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)

16) Má, dle Vašeho názoru, funkce asistenta pedagoga pozitivní přínos pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami?

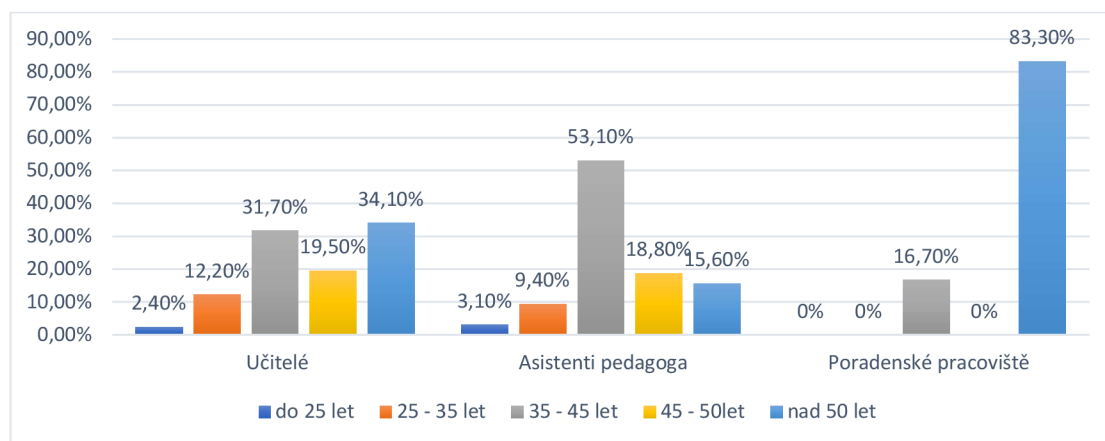
6 odpovědí

6.4 Analýza a komentář jednotlivých odpovědí

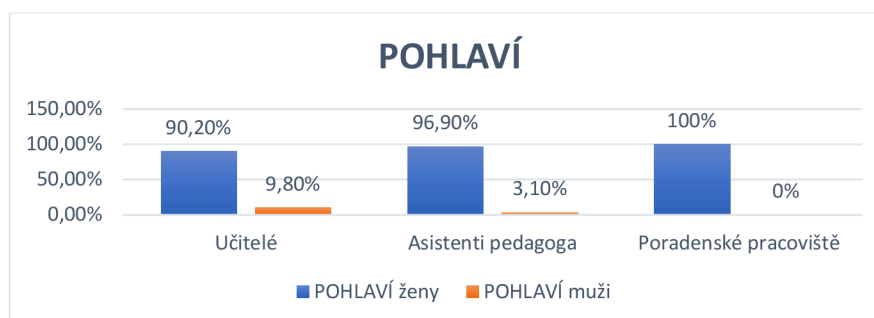
Otázka na daný věk respondentů byla zásadní. Nejvíce respondentů z řad učitelů uvedlo věk nad 50 let a další nejvíce početnou kategorií byl věk kolem 40 let. Stejně tomu tak je i u poradenského pracoviště. Naproti tomu u asistentů pedagoga byla nejpočetnější skupina s věkem kolem 40 let. Celkový věkový průměr je tedy přibližně 45 let u učitelů a 43 let u asistentů, což je možné hodnotit pozitivně, protože to je pod hranicí celkového průmětu v ČR, která je v současnosti cca 48 let.

	VĚK				
	do 25 let	26 - 35 let	36 - 45 let	46 - 50let	nad 50 let
Učitelé	1 (2,4%)	5 (12,2%)	13 (31,7%)	8 (19,5%)	14 (34,1%)
Asistenti pedagoga	1 (3,1%)	3 (9,4%)	17 (53,1%)	6 (18,8%)	5 (15,6%)
Poradenské pracoviště	0 (0%)	0 (0%)	1 (16,7%)	0 (0%)	5 (83,3%)

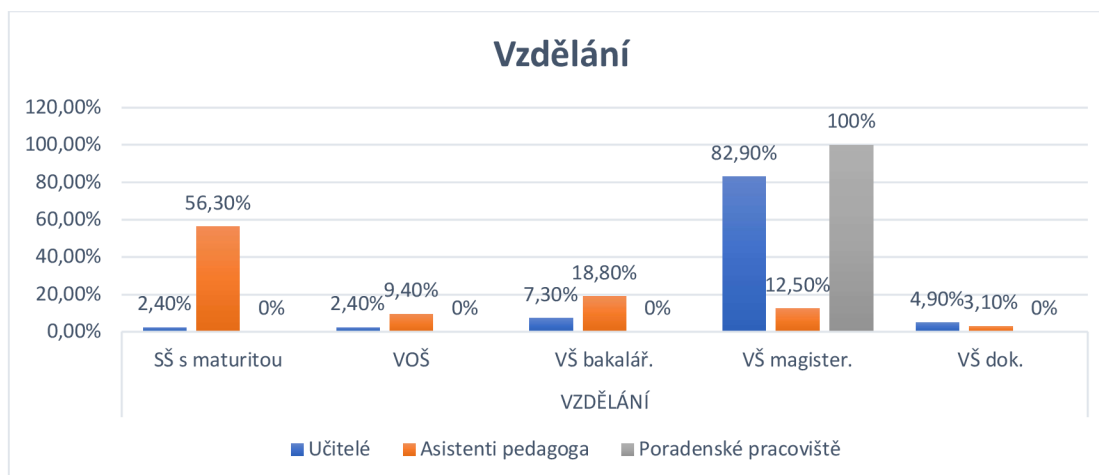
V tabulce níže je zpracována statistika pohlaví. V naší škole pracuje více jak 90 % žen. Pracují zde z řad mužů pouze 4 učitelé a 1 asistent. Domnívám se, že by ve škole mělo pracovat více mužů, zejména na 2. stupni, kde se jeví jejich potřeba nejzřetelněji.

	POHLAVÍ	
	ženy	muži
Učitelé	37 (90,2%)	4 (9,8%)
Asistenti pedagoga	31 (96,9%)	1 (3,1%)
Poradenské pracoviště	6 (100%)	0 (0%)

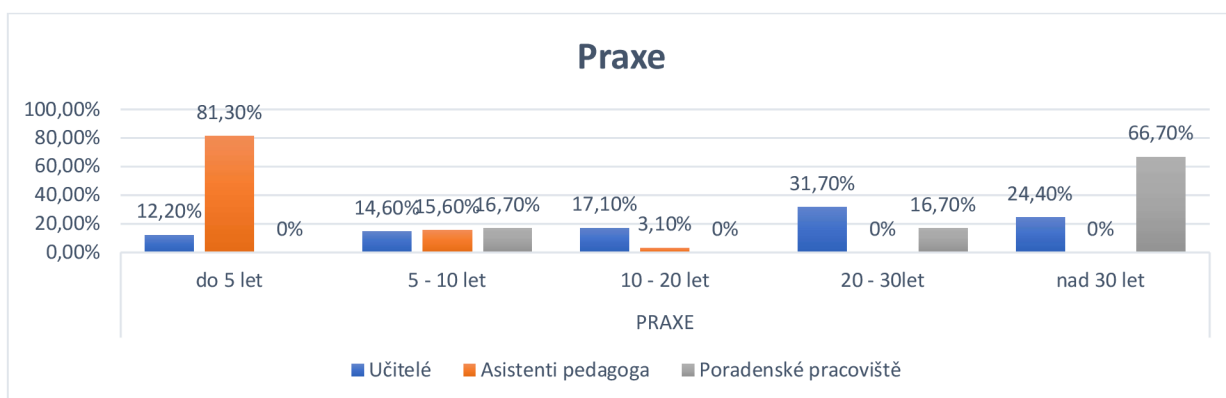
Dotaz na stupeň vzdělání považuji za velmi důležitý. Dle očekávání nejvíce učitelů má magisterské vzdělání, máme zde i 3 bakaláře a 2 učitele s doktorským vzděláním. Oproti tomu asistenti pedagoga mají převážně středoškolské vzdělání, ale na této pozici pracuje i 6 bakalářů, 4 magistři a dokonce i 1 doktorka. Na poradenském pracovišti pracuje aktuálně 6 pedagogů s magisterským stupněm vzdělání. Kritérium vzdělání je tedy na naší škole na odpovídající úrovni.

	VZDĚLÁNÍ				
	SŠ s maturitou	VOŠ	VŠ bakalář.	VŠ magister.	VŠ dok.
Učitelé	1 (2,4%)	1 (2,4%)	3 (7,3%)	34 (82,9%)	2 (4,9%)
Asistenti pedagoga	18 (56,3%)	3 (9,4%)	6 (18,8%)	4 (12,5%)	1 (3,1%)
Poradenské pracoviště	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	6 (100%)	0 (0%)

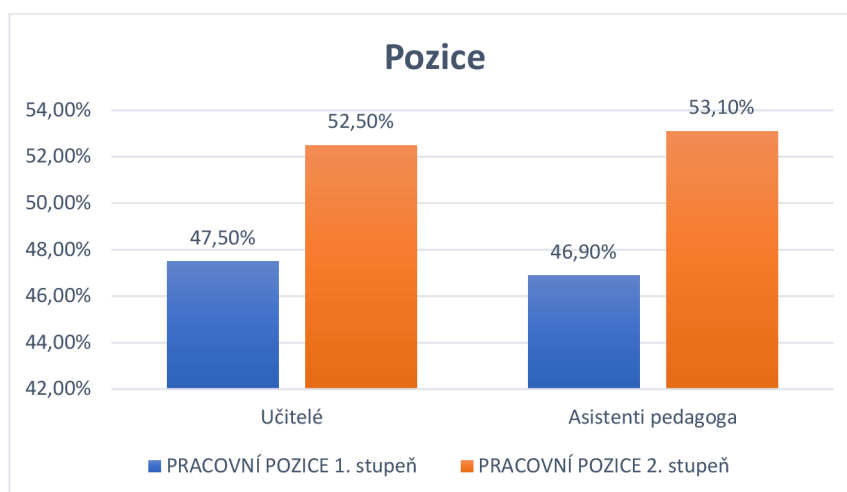
Délka praxe je rovněž podstatnou otázkou a z odpovědí respondentů je patrný značný rozdíl. Nejdelší praxi mají samozřejmě učitelé, převážnou většinou nad 20 let, někteří však i delší jak 30 let. Oproti tomu asistenti uvedli nejvíce délku praxe pouze do 5 let, jen cca 20 % asistentů má praxi delší jak 5 let. Specialisté z poradenského pracoviště mají převážně více jak 30 letou praxi. Délka praxe měřena zkušenostmi pedagogických pracovníků je pro naši školu rovněž přínosem.

	PRAXE				
	do 5 let	5 - 10 let	10 - 20 let	20 - 30let	nad 30 let
Učitelé	5 (12,2%)	6 (14,6%)	7 (17,1%)	13 (31,7%)	10 (24,4%)
Asistenti pedagoga	26 (81,3%)	5 (15,6%)	1 (3,1%)	0 (0%)	0 (0%)
Poradenské pracoviště	0 (0%)	1 (16,7%)	0 (0%)	1 (16,7%)	4 (66,7%)

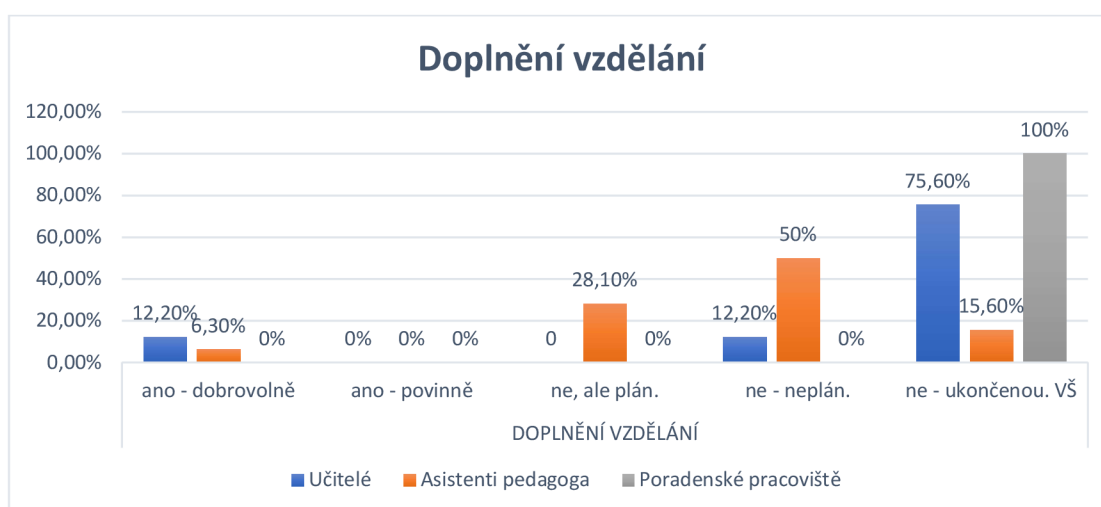
Pracovní pozice učitelů a asistentů nám ukazuje téměř rovnoměrné rozdělení, polovina z nich pracuje na prvním stupni a polovina na stupni druhém. Poradenské pracoviště má celkem 7 pracovních pozic, z toho tři pozice jsou obsazeny speciálními pedagožkami, jedna pozice psycholožkou a po jedné pozici mají výchovný poradce a kariérový poradce. Rozložení pracovních pozic odpovídá organizační struktuře naší školy.

	PRACOVNÍ POZICE	
	1. stupeň	2. stupeň
Učitelé	19 (47,5%)	21 (52,5%)
Asistenti pedagoga	15 (46,9%)	17 (53,1%)

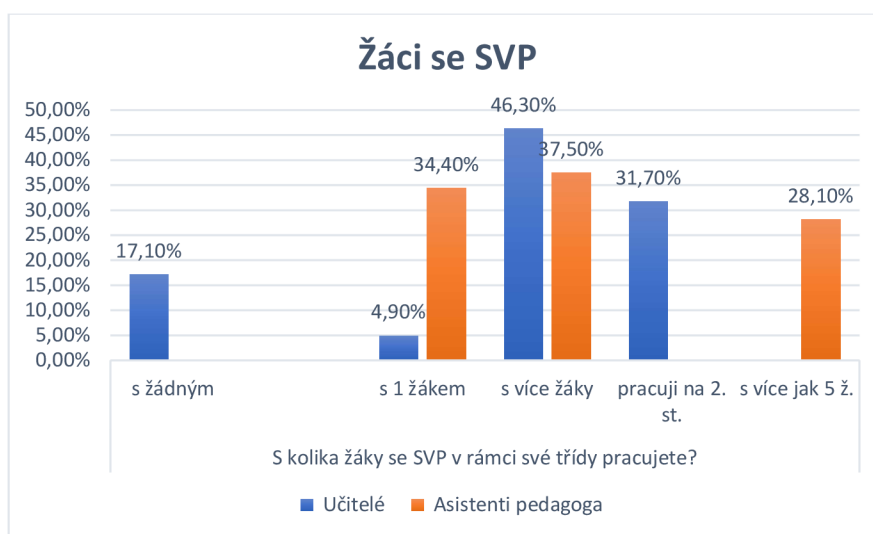
Otázku, zda-li si pedagog doplňuje ještě své vzdělání považují především u AP za důležitou a přiznám se, že jsem předpokládala větší zájem o vzdělání. Z tabulky níže vyplývá, že učitelé mají převážně ukončené vysokoškolské vzdělání a nemají potřebu dalšího studia. Pouze dva asistenti pedagoga odpověděli, že si dobrovolně doplňují své vzdělání a 16 z nich to ani neplánuje, což je dle mého názoru škoda.

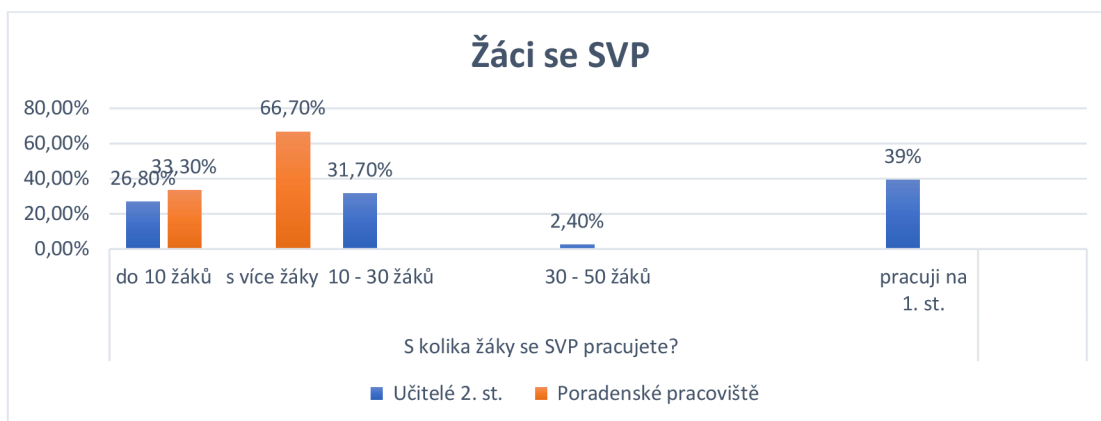
	DOPLNĚNÍ VZDĚLÁNÍ				
	ano - dobrovolně	ano - povinně	ne, ale plán.	ne - neplán.	ne - ukončenou. VŠ
Učitelé	5 (12,2%)	0 (0%)	0 (0%)	5 (12,2%)	31 (75,6%)
Asistenti pedagoga	2 (6,3%)	0 (0%)	9 (28,1%)	16 (50%)	5 (15,6%)
Poradenské pracoviště	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	6 (100%)

Další otázkou již přecházím do problematiky práce s žáky se SVP. Většina učitelů prvního stupně pracuje ve třídě s více žáky se SVP. Na druhém stupni čísla dosahují dvojnásobku, často i více násobku, tzn. pedagog může pracovat i s 30 žáky. Asistenti na 1. stupni mají většinou na starosti jednoho žáka. Na druhém stupni najdeme několik tříd s více asistenty současně, protože se zde nacházejí žáci se SVP. Poradenské pracoviště pracuje většinou s více žáky se SVP. Naše škola eviduje a má v péči 257 žáků se SVP, kteří vyžadují různá podpurná opatření (dále jen PO). To není zrovna zanedbatelné číslo. Na první stupeň dochází 120 žáků, z toho 48 s PO1, 46 s PO2, 24 s PO3 a 2 děti s PO4. Druhý stupeň navštěvuje 137 žáků, z toho 30 s PO1, 74 s PO2, 31 s PO3 a 2 děti s PO4.

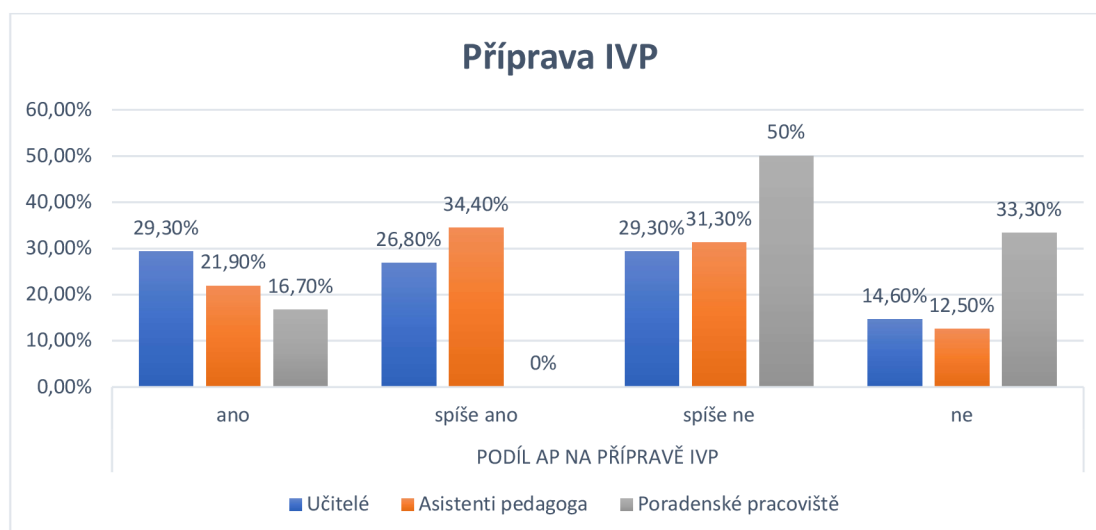
S kolika žáky se SVP v rámci své třídy pracujete?				
Učitelé	s žádným	s 1 žákem	s více žáky	pracuji na 2. st.
Počet (%)	7 (17,1%)	2 (4,9%)	19 (46,3%)	13 (31,7%)
S kolika žáky se SVP pracujete? (2. stupeň)				
Učitelé	do 10 žáků	10 - 30 žáků	30 - 50 žáků	pracuji na 1. st.
Počet (%)	11 (26,8%)	13 (31,7%)	1 (2,4%)	16 (39%)
S kolika žáky se SVP pracujete?				
Asistenti pedagoga	s 1 žákem	s 2 - 5 žáky	s více jak 5 ž.	
Počet (%)	11 (34,4%)	12 (37,5%)	9 (28,1%)	
S kolika žáky se SVP pracujete?				
Poradenské pracoviště	s 1 - 10 ž.	s více žáky	dle potřeby	
Počet (%)	2 (33,3%)	4 (66,7%)	0 (0%)	

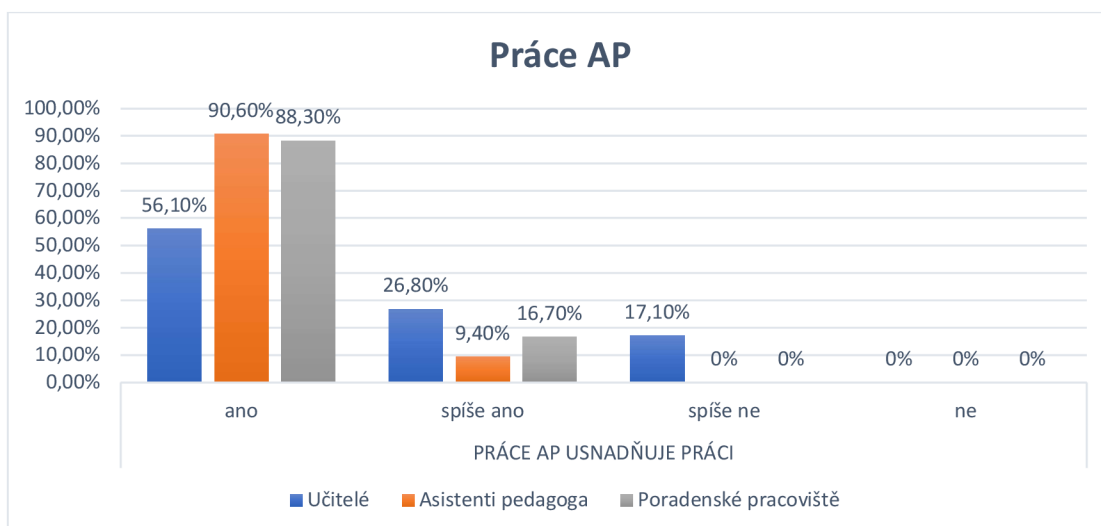
Podíl na přípravách individuálních vzdělávacích plánů (IVP) společně s AP a učitelem je jistě zajímavou otázkou. Více jak 50 % respondentů z řad učitelů i asistentů odpovědělo, že se aktivně podílí nebo spíše podílí na přípravách IVP. Více jak 40 % z nich uvedlo, že se spíše nebo vůbec na těchto přípravách nepodílí. Pedagogové z poradenského pracoviště se většinou z důvodu svého zaměření na přípravách IVP nepodílí, zatímco u AP je podíl na těchto přípravách nadpoloviční. Dle mého názoru to souhlasí s praxí na naší škole.

	PODÍL AP NA PŘÍPRAVĚ IVP			
	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Učitelé	12 (29,3%)	11 (26,8%)	12 (29,3%)	6 (14,6%)
Asistenti pedagoga	7 (21,9%)	11 (34,4%)	10 (31,3%)	4 (12,5%)
Poradenské pracoviště	1 (16,7%)	0 (0%)	3 (50%)	2 (33,3%)

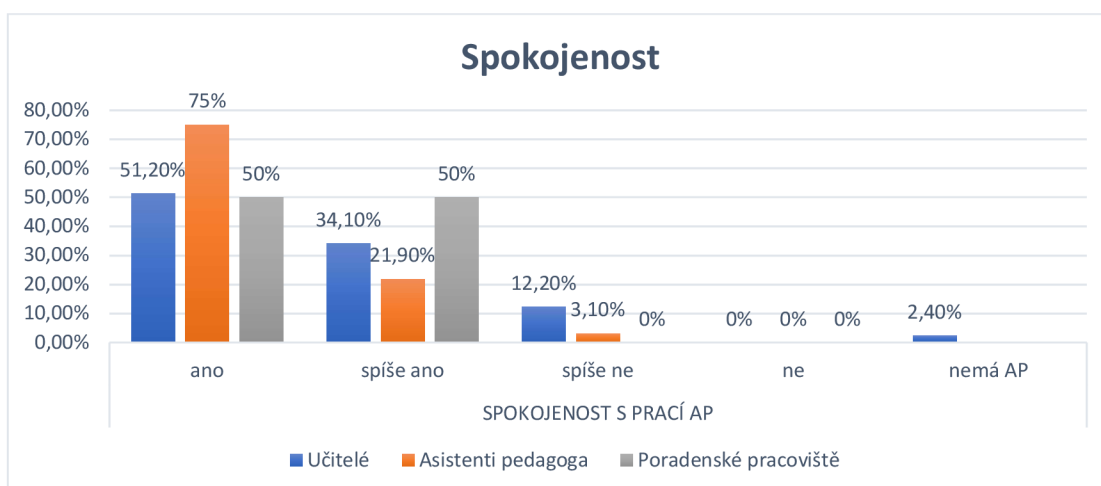
Další velmi důležitou otázkou je, zda-li AP usnadňuje práci ve třídě. Je to celkem jednoznačné, 83 % učitelů odpovědělo, že ano a spíše ano a pouze 17 % se domnívá, že práce AP neusnadňuje práci ve třídě. Pracovníci z poradenského pracoviště odpověděli převážně ano. Tento výsledek považuji za kladný a z praxe mohu potvrdit, že učitelé jsou za své asistenty velmi rádi.

	PRÁCE AP USNADŇUJE PRÁCI			
	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Učitelé	23 (56,1%)	11 (26,8%)	7 (17,1%)	0 (0%)
Asistenti pedagoga	29 (90,6%)	3 (9,4%)	0 (0%)	0 (0%)
Poradenské pracoviště	5 (88,3%)	1 (16,7%)	0 (0%)	0 (0%)

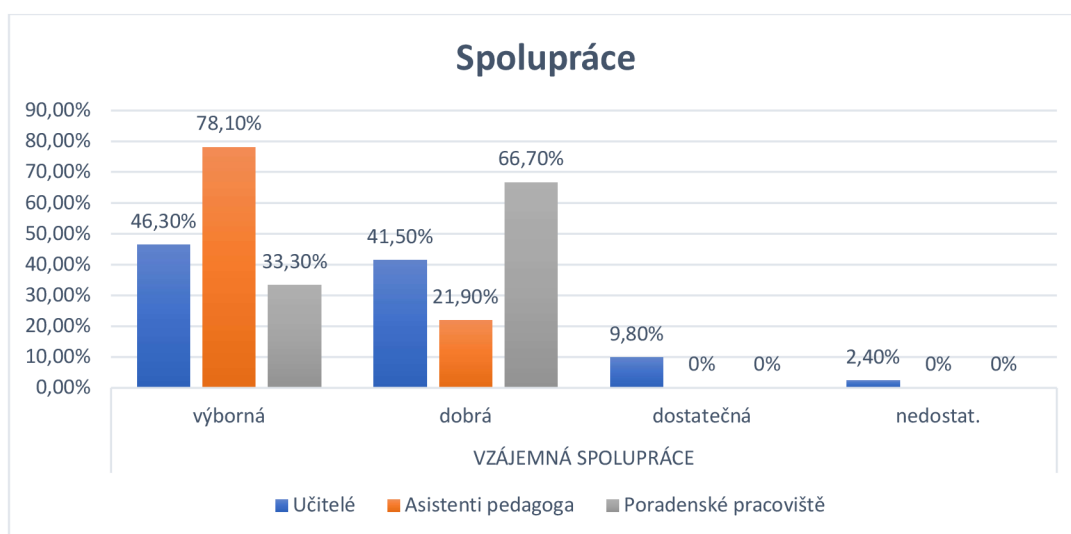
Dotaz na spokojenost s prací AP je neméně podstatný a z opět téměř jednoznačných odpovědí vyplývá, že jsou s prací AP spokojeni jak jednotliví učitelé, tak AP sami se svojí prací. Našel se i 1 učitel, který nemá žádného asistenta. S tímto výsledkem jsem velmi spokojená, odpovídá to praxi a jak již jsem zmínila, práce AP je jednoznačným přínosem.

	SPOKOJENOST S PRACÍ AP				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nemá AP
Učitelé	21 (51,2%)	14 (34,1%)	5 (12,2%)	0 (0%)	1 (2,4%)
Asistenti pedagoga	24 (75%)	7 (21,9%)	1 (3,1%)	0 (0%)	-
Poradenské pracoviště	3 (50%)	3 (50%)	0 (0%)	0 (0%)	-

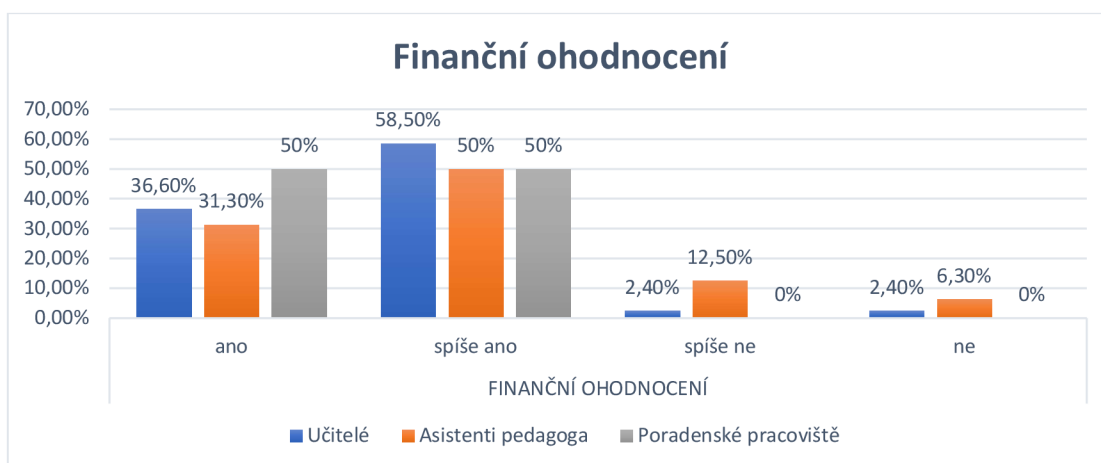
Další problematikou je otázka vzájemné spolupráce učitele a AP. Nacházíme zde pozitivní výsledek, skoro 50 % učitelů hodnotí vzájemnou spolupráci jako výbornou, více jak 40 % jako dobrou, pouze asi 10 % učitelů jako dostatečnou a jen jeden učitel ohodnotil spolupráci termínem nedostatečná. Asistenti hodnotí vzájemnou spolupráci ještě lépe, téměř 80 % jako výbornou a více jak 20 % jako dobrou. Z řad poradenského pracoviště 2 hodnotí spolupráci jako výbornou a 4 jako dobrou. Vzájemná spolupráce je tedy z velké míry v pořádku, což je jistě přínosem nejen pro edukační proces.

	VZÁJEMNÁ SPOLUPRÁCE			
	výborná	dobrá	dostatečná	nedostat.
Učitelé	19 (46,3%)	17 (41,5%)	4 (9,8%)	1 (2,4%)
Asistenti pedagoga	25 (78,1%)	7 (21,9%)	0 (0%)	0 (0%)
Poradenské pracoviště	2 (33,3%)	4 (66,7%)	0 (0%)	0 (0%)

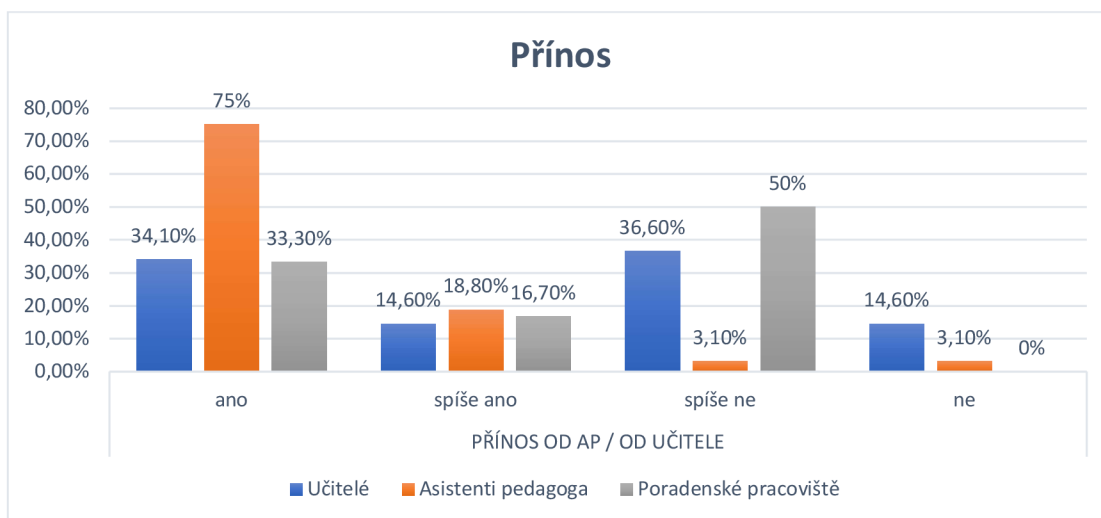
Problematiku spokojenosti s finančním ohodnocením jsem původně neplánovala do dotazníku zahrnout, ale i odměna za práci má vliv na výkon dané profese a ne zrovna malý. Proto jsem tento dotaz ponechala. Je zřejmé, že převládá u všech skupin spíše spokojenost. Pouze 3 respondenti odpověděli, že nejsou spokojeni. S ohledem na pravidelnou valorizaci platů v posledních letech výsledky odpovídají praxi, respektive jsou relativně dobře finančně ohodnoceni, což je také podstatné pro výkon této profese.

	FINANČNÍ OHODNOCENÍ			
	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Učitelé	15 (36,6%)	24 (58,5%)	1 (2,4%)	1 (2,4%)
Asistenti pedagoga	10 (31,3%)	16 (50%)	4 (12,5%)	2 (6,3%)
Poradenské pracoviště	3 (50%)	3 (50%)	0 (0%)	0 (0%)

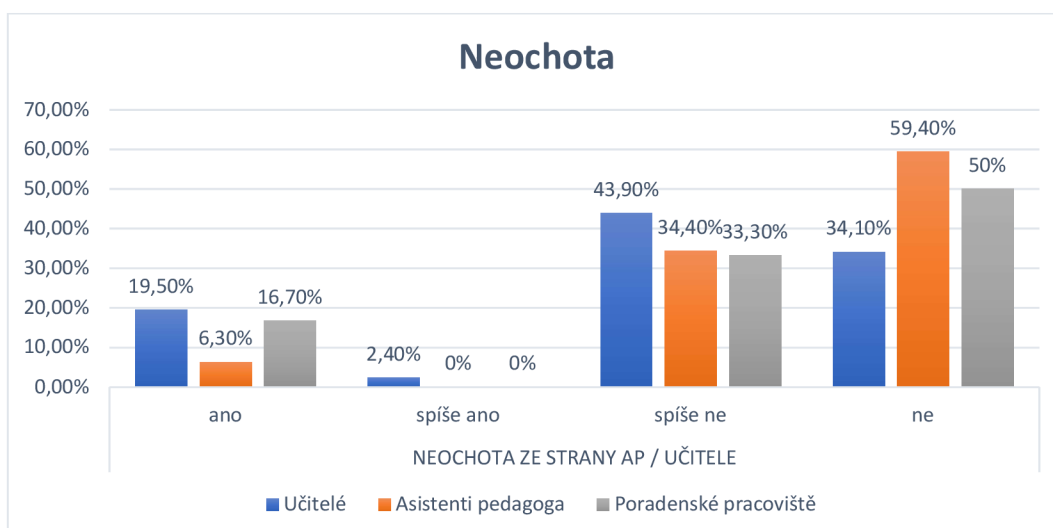
Vzájemný přínos učitelů ve vztahu k AP a obráceně byl vyhodnocen tak, že více jak 34 % učitelů se něco od AP naučilo, asi 15 % spíše ano, ale stejně tak více jak 36 % spíše ne a 15 % se nenaučilo nic. Oproti tomu 75 % AP uvedlo, že se od učitele něco naučili, více jak 18 % spíše ano a pouze 2 AP uvedli, že se spíše nic nenaučili, respektive nic. Ze skupiny poradenského pracoviště je to rovněž podobně, 3 odpověděli kladně a 3 záporně. Toto považuji za pozitivní výsledek, sama jsem se za své pětileté působení ve škole naučila od kolegů mnoho a jsem za to vděčná.

	PŘÍNOS OD AP / OD UČITELE			
	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Učitelé	14 (34,1%)	6 (14,6%)	15 (36,6%)	6 (14,6%)
Asistenti pedagoga	24 (75%)	6 (18,8%)	1 (3,1%)	1 (3,1%)
Poradenské pracoviště	2 (33,3%)	1 (16,7%)	3 (50%)	0 (0%)

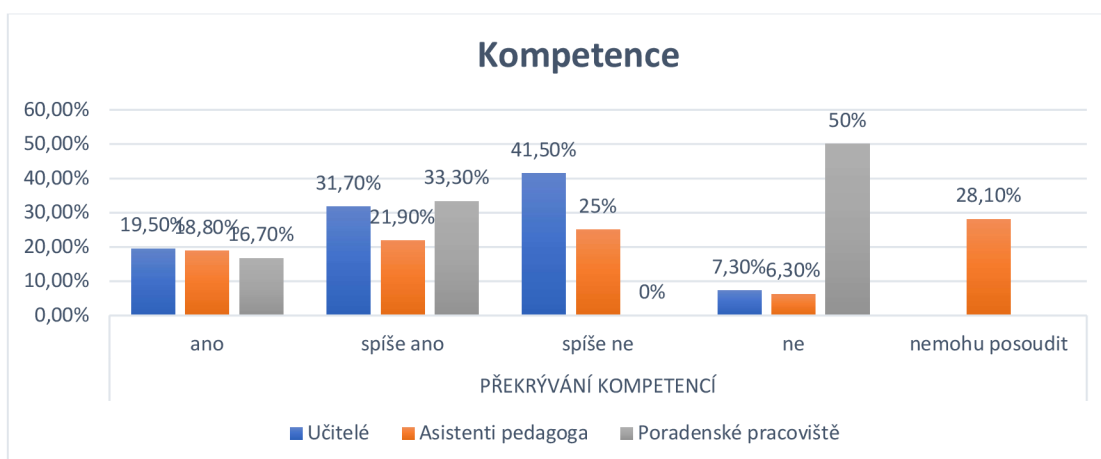
Někdy je možné setkat se i s neochotou na pracovišti, proto jsem zařadila i tuto otázku. Potěšilo mě, že se jedná o kladný výsledek, tedy pouze malá část pracovníků uvedla, že se s neochotou setkala. Je samozřejmé, že ne vždy a ne všichni musí být ochotní, ale v praxi jsem se setkala s neochotou jen velmi ojedíněle.

	NEOCHOTA ZE STRANY AP / UČITELE			
	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Učitelé	8 (19,5%)	1 (2,4%)	18 (43,9%)	14 (34,1%)
Asistenti pedagoga	2 (6,3%)	0 (0%)	11 (34,4%)	19 (59,4%)
Poradenské pracoviště	1 (16,7%)	0 (0%)	2 (33,3%)	3 (50%)

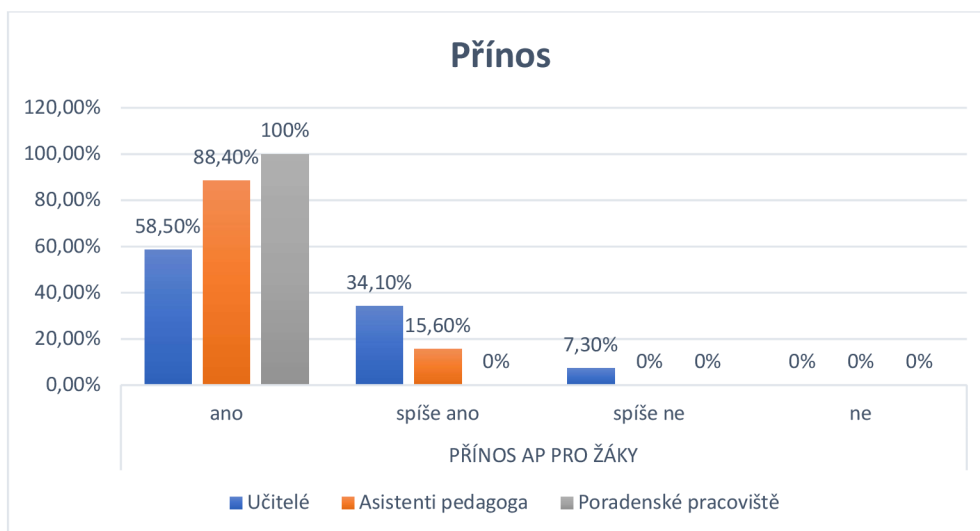
Překrývání kompetencí může mít do jisté míry negativní vliv na práci. Většina respondentů chápe tento negativní vliv a odpověděla, že ano nebo spíše ano, ale druhá také téměř polovina tazatelů uvedla, že ne nebo spíše ne. Stejně odpověděli i pracovníci z poradenského pracoviště. Je to tedy zhruba 50/50. Pokud jsou správně rozděleny, respektive nastaveny a dodržovány kompetence, nebývá a nevidím ve správném fungování žádný problém.

	PŘEKRÝVÁNÍ KOMPETENCÍ				
	ano	spíše ano	spíše ne	ne	nemohu posoudit
Učitelé	8 (19,5%)	13 (31,7%)	17 (41,5%)	3 (7,3%)	-
Asistenti pedagoga	6 (18,8%)	7 (21,9%)	8 (25%)	2 (6,3%)	9 (28,1%)
Poradenské pracoviště	1 (16,7%)	2 (33,3%)	0 (0%)	3 (50%)	-

Jednou z nejpodstatnějších otázek je, zda-li má funkce AP pozitivní přínos pro žáky se SVP. Za sebe bych odpověděla jednoznačně ano. Těší mne, že podobně odpověděli i kolegové, tedy učitelé téměř 60 % ano, více jak 34% spíše ano a jen asi 7 % učitelů spíše ne. Více jak 84 % AP odpovědělo ano, více jak 15 % spíše ano a nikdo neodpověděl záporně. Z řad poradenského pracoviště odpověděli jednoznačně ano. Považuji to za skvělý výsledek a jednoznačně souhlasím. Pomoci někomu je mým posláním a naplňuje mne to. Myslím, že spousta kolegů to má nastaveno podobně.

	PŘÍNOS AP PRO ŽÁKY			
	ano	spíše ano	spíše ne	ne
Učitelé	24 (58,5%)	14 (34,1%)	3 (7,3%)	0 (0%)
Asistenti pedagoga	27 (88,4%)	5 (15,6%)	0 (0%)	0 (0%)
Poradenské pracoviště	6 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)

6.5 Shrnutí výzkumu

Cílem výzkumného šetření bylo zjištění, respektive analýza práce asistenta pedagoga, přiblížení jeho osobnosti a význam, zda je přítomnost AP ve škole přínosná, potřebná a důležitá.

V praktické části jsem analyzovala výsledky výzkumu z dotazníkového šetření. Dotazníky byly anonymní a byly rozděleny do 3 kategorií, pro AP, pro učitelé a pro speciální pedagogy, kteří pracují na poradenských pracovištích. Výsledky výzkumu jsou následující.

Na naší základní škole, 28. října v Tišnově pracují pedagogičtí pracovníci s věkovým průměrem pod celostátní hranicí což je dle mého názoru naprosto optimální. Mít na škole pedagogy s věkovým průměrem 50 let + nebo naopak jen pedagogické pracovníky ve věku pod 30 let, by určitě nebylo nejvhodnější a také přínos pro školu by se v tomto případě mohl jevit jako problematický. Samotní AP mají věkový průměr nižší než učitelé, což je vzhledem k rozsahu úvazku AP a danému finančnímu ohodnocení pochopitelné. Na této pozici pracují převážně ženy, mladé matky, studentky nebo výjimečně muži, kteří mají jistou kvalifikaci, ale

nikoliv požadované vzdělání pro práci učitele. Najde se také spousta žen i mužů, kteří vykonávají práci AP, doplňují si své vzdělání a chtěli by v budoucnu učit, můj případ nevyjímaje. Toto považuji za dobrý start pro získání pedagogické praxe. Na naší škole je zaměstnáno násobně vyšší procento žen než mužů, což je velká škoda. Toto vnímám jako jediný záporný prvek na naší škole. Doporučila bych zaměstnat daleko více učitelů, nebo i asistentů pedagoga, kteří by mohli pomoci s výukou především na druhém stupni, ale i v technických předmětech, tělocviku, při pracovních činnostech apod. Vzdělanost na naší škole je na vysoké úrovni, přičemž někteří pracovníci si své vzdělání ještě doplňují. Ráda bych doporučila AP další doplnění vzdělání. Nemusí to být nutně nelehké studium VŠ, často by stačilo jen další vzdělávání například formou kurzů pro AP, různých workshopů, online přednášek apod. Většina pedagogů má díky své dlouholeté praxi značné zkušenosti. To je samozřejmě velkým přínosem i pro ostatní kolegy, kteří se od těch zkušenějších mohou mnohému naučit a osvojené poznatky pak aplikovat při vlastní práci. Sama jsem se od kolegů mnohému naučila a v praxi se mi tyto zkušenosti nesčetněkrát hodily a pomohly mi. Jen zřídka se pedagogický pracovník nesetká se žáky se SVP. Téměř v každé třídě dnes máme tyto žáky, v některé třídě i dva žáky zároveň, tedy tři pedagogické pracovníky v jedné třídě. To značí učitele a dva AP. Při počtu dětí se SVP (nyní 257 žáků) to někdy nejde udělat jinak, ale i takovou výuku lze zvládnout, aniž by ostatní žáci byli nějak znevýhodněni. Mnoho učitelů i asistentů pedagoga se podílí na tvorbě individuálních vzdělávacích plánů. Z mého hlediska považuji tento stav za optimální. Ne každý musí dělat všechno. Vyplývá to ze vzájemné spolupráce a rozdělení činností. Některý učitel si tvoří IVP sám a nepotřebuje pomoc, jiný pedagog naopak uvítá společnou kooperaci s AP vč. jeho názorů a doporučení.

Velká část pedagogů se shoduje na tom, že asistenti pedagoga usnadňují práci ve třídě, což mohu potvrdit, AP jsou přínosem nejen pro žáky s odlišnými potřebami, ale i pro učitele a ostatní. Učitelé jsou s prací AP spokojeni, dobře se jim s nimi pracuje a komunikuje a jejich vzájemné kompetence se spíše nepřekrývají. Vzájemnou spolupráci hodnotí také kladně. Ve většině případů jsou si navzájem přínosem a zřídka se setkali s neochotou nebo nepochopením. S výše zmíněnými kladnými závěry se upřímně a bezpochyby ztotožňuji, díky mé praxi AP mohu je mohu potvrdit. Pokud se najde třída, kde není žádný AP, je to spíše výjimka a daný pedagog je trošku „znevýhodněn“. Uvědomuje si, jak značný význam a jak velkou výhodou by bylo daného AP ve třídě mít, protože veškerou přípravu na vyučování, a že jí není zrovna málo, si musí zařídit učitel sám, přitom vidí, jak v jiných třídách pomáhají

asistenti. Je to často časově náročné a mnohdy vyčerpávající připravit třídu, pomůcky, materiály na vyučování apod.

Provedeným šetřením jsem zjistila, že funkce asistenta pedagoga má ve škole své opodstatnění, čímž se naplnily nejen mé předpoklady, ale i předpoklady mých kolegů. Asistenti pedagoga jsou velmi důležití pro dnešní školství, jsou ve škole velmi potřební a vnímáni jako skvělá posila pro každého pedagoga nebo žáka. Učitel, který má ve třídě asistenta pedagoga má značnou výhodu a oporu, oproti kolegům, kteří asistentem nedisponují. Asistent nejen že napomáhá s výukou žáku, zejména těch s podpůrnými opatřeními, ale dopomáhá i s denní přípravou na vyučování a následně s kontrolou vypracovaných prací a domácích úkolů. Je neocenitelnou pomocí i při doplňkových aktivitách (venkovní výuka nebo školní programy a výchovně-vzdělávací programy), individuálně pracuje se žáky, a přispívá tak ke zkvalitnění výuky v dané třídě a vytvoření komfortnějšího prostředí pro učitele i žáky bez PO. Je nutné zmínit, že pedagogické zaměstnání je mnohdy náročné a vyčerpávající jak po fyzické, tak i po psychické stránce.

Zde můžeme vidět a uvědomit si pravou osobnost AP, jako velkou pomoc jak pro řídicího pedagogického pracovníka (učitele), tak i pro vzdělávající se žáky. Nezanedbatelný přínos AP je nejen pro vyučování, ale stejně tak pro výrazně jednodušší zvládnutí jednotlivých pedagogických činností.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit a porovnat názory týkající se asistenta pedagoga, jeho osobnosti a náplně jeho práce na základní škole, a to z pohledu jednotlivých pedagogů, respektive kolegů. Měla jsme tedy možnost porovnat vlastní zkušenosti a názory jako asistent pedagoga a názory pedagogů, kteří přímo s asistenty pedagoga spolupracují.

V první části práce jsem se zaměřila na teorii. Konkrétně v první kapitole jsem se věnovala charakteristice asistenta pedagoga. V této kapitole jsem popsala předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka. V následující kapitole jsem rozebrala kvalifikační předpoklady pozice asistenta pedagoga a zaměřila jsem se rovněž na kvalifikační předpoklady AP ve třídě se žáky s SPU a AP pro výkon pomocných prací. Ve třetí kapitole jsem se věnovala popisu činností AP a náplně práce AP. Dále jsem se zabývala osobností AP, zejména z hlediska jeho osobnostních předpokladů a charakteristiky osobnosti. V poslední části jsem shrnula platové ohodnocení AP včetně platových tříd.

V praktické části je obsažena analýza výsledků průzkumu pomocí dotazníků, určených pro jednotlivé pedagogy, učitele, specialisty a AP. Analyzovala jsem jednotlivé dotazníky, respektive odpovědi jednotlivých pedagogických pracovníků. Na moje otázky odpovědělo celkem 78 % respondentů, což považuji za pozitivní a dostatečně reprezentativní výsledek, uvědomíme-li si, že dotazníky byly vyplněny v době pandemie v nouzovém stavu, kdy všichni pracovníci byli nuceni rychle a v krátké době přejít na zcela jiný systém edukačního procesu. Cílem průzkumu bylo zjistit a zhodnotit náplň práce asistentů pedagoga, jejich osobnost a význam z pohledu pedagogů, se kterými spolupracují a jsou s nimi v přímém kontaktu.

Z dotazníkového šetření vyplývá převažující spokojenost pedagogů s asistenty pedagoga, nicméně poukazují i na drobné nedostatky v této součinnosti. Podle výsledků výzkumu můžeme označit asistenta pedagoga jako důležitého člena pedagogického sboru, přičemž důležitou roli hraje vzájemná spolupráce pedagoga s AP. V souvislosti s osobností asistenta pedagoga, což je hlavním tématem této bakalářské práce, je třeba také přihlédnout k názorům pedagogů, které se spolu podílejí na vytváření osobnosti AP. Na základě výsledků šetření jsou pro správné fungování a plnění funkce asistenta pedagoga důležité především přístup a kvalifikační předpoklady asistenta pedagoga, dobrá spolupráce a komunikace mezi AP a pedagogem a vytváření příjemné atmosféry ve škole, jak pro žáky, tak pro pedagogické pracovníky.

Při komplexním pohledu na osobnost AP je zcela zřetelné, že část požadovaných vlastností a vědomostí můžeme vygenerovat z obsáhlého dotazníkového šetření, které jsem uvedla v předchozích částech mé práce. Jedná se zejména o zkušenosti, znalosti a dovednosti AP, způsobilost pro danou profesi, kladný vztah k dětem a snahu pomáhat druhým.

Vedle těchto aspektů vytvářejících osobnostní profil AP a především požadovaný osobnostní profil AP existuje další skupina požadovaných vlastností, které z použitých dotazníků nevyčteme, případně vyčteme pouze částečně. Jedná se zejména o chování a myšlení AP, jeho charakter a temperament. Vysoce ceněnou složkou osobnosti AP je složka motivační, neboť jejím prostřednictvím mohou být realizovány další pozitivní složky osobnosti AP, jako jsou seberealizace, zájmy, cíle, tvořivost pracovníka a z obecného hlediska jeho individualita a postoje.

Požadavky kladené na osobnost AP můžeme tedy v zásadě rozdělit na složky, které jsou nějakým způsobem měřitelné (vzdělání, zkušenosti, dovednosti) a požadavky vyplývající především z morálně volných vlastností daného jedince (motivace, seberealizace, zájmy, tvořivost ad.)

Pevně věřím, že moje bakalářská práce ozřejmila osobnost a význam asistenta pedagoga na základní škole v Tišnově a že je přínosem nejen pro mne, ale i pro zmíněnou základní školu a její pedagogické pracovníky.

Použité zdroje

- 1) Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů [online] 2004 [cit. 2021-08-20] Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mladez/zakon-c-563-2004-sb-o-pedagogickych-pracovnicich>
- 2) Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online] 2004 [cit. 2021-08-20] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>
- 3) Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1. 1. 2018 [online] 2018 [cit. 2022-03-20] Dostupné z <https://www.msmt.cz/file/45300/download/>
- 4) Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění) s účinným od 1. 1. 2022 [online] 2022 [cit. 2022-03-30] Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-341>
- 5) Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů (úplné znění) s účinným od 14. 6. 2010 [online] 2010 [cit. 2022-03-30] Dostupné z https://ppropo.mpsv.cz/narizeni_vlady_222_2010
- 6) MORÁVKOVÁ VEJROCHOVÁ, Monika. Standard práce asistenta pedagoga. 1. Vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci: 2015. ISBN 978-80-244-4769-8.
- 7) Kendíková, J. (2017). Asistent pedagoga. Praha: Raabe.
- 8) TEPLÁ, M. (2016). Asistent pedagoga – Jak efektivně zavést pozici asistenta pedagoga ve školách. Praha: POLY+. ISBN 978-80-87963-33-3.
- 9) Nová škola, o.p.s. Kvalifikační předpoklady [online].[cit. 20.04.2022]. Dostupné z: <http://www.asistentpedagoga.cz/>

- 10) GABÁŠOVÁ, J., VOSMIK, M. (2019). Asistent pedagoga a klima třídy. Praha: Raabe. ISBN 978-80-7496-419-0.
- 11) Kendíková, J. (2020). Vademecum asistenta pedagoga. Praha: PASPARTA Publishing ISBN: 978-80-88290-50-6
- 12) Národní ústav pro vzdělávání. Asistent pedagoga [online]. [cit. 30.03.2023].
Dostupné z: <http://archiv-nuv.npi.cz/t/ap.html>
- 13) GAVORA, P. Učitel a žáci v komunikaci. Brno: Paido, 2005. 165 s.
ISBN 80-7315-104- 9.
- 14) PRŮCHA J., WALTEROVÁ E., MAREŠ J. Pedagogický slovník 2. vyd. Praha: Portál, 1998. 328 s. ISBN 8071782521.

BELZ, H., SIEGRIST, M. Klíčové kompetence a jejich rozvíjení. Praha: Portál, 2001. 375 s. ISBN 80-7178-479-6.
- 15) EDUin.cz [online]. [cit. 25.10.2022].
Dostupné z: [Budou asistenti pedagoga školám přidělováni na základě tabulek ministerstva? Stát chystá změnu, která zneklidňuje - EDUin](#)
- 16) Euro.cz [online]. [cit. 5.12.2022].
Dostupné z: [Plat asistenta pedagoga: průměr a platová třída - Euro.cz](#)
- 17) Český statistický úřad [online]. [cit. 2021].
Dostupné z: [ee7c7953-d4c5-4e78-b365-b90af0c64156 \(czso.cz\)](https://www.czso.cz)

Přílohy

Dotazník 1 – učitelé

1) Do jaké věkové skupiny patříte?

do 25 let 26 – 35 let 36 – 45 let
46 – 50 let nad 55 let

2) Jaké je vaše pohlaví?

žena muž

3) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

střední s maturitou vyšší odborné
VŠ bakalářské VŠ magisterské VŠ doktorské

4) Jak dlouho pracujete jako pedagogický pracovník?

do 5 let od 5 do 10 let od 10 do 20 let
od 20 do 30 let nad 30 let

5) Na jaké pozici nyní pracujete?

učitel 1. st. učitel 2. stupně

6) Doplnujete si nyní své vzdělání dalším studiem VŠ?

ano – dobrovolně ano – povinně ne – ale v budoucnu to plánuji
ne – ani to v budoucnu neplánuji ne – mám ukončené VŠ vzdělání

7) S kolika žáky se SVP v rámci své třídy pracujete? /1. stupeň/

s žádným s 1 žákem s více žáky v rámci jedné třídy
pracuji na 2. stupni

8) S kolika žáky se SVP pracujete? /2. stupeň/

do 10 žáků 10 – 30 žáků 30 – 50 žáků

50 a více žáků pracuji na 1. stupni

9) Podílíte se společně s asistentem pedagoga na přípravách individuálních vzdělávacích plánů?

ano spíše ano spíše ne ne

10) Myslíte si, že práce asistenta pedagoga usnadňuje práci ve vaší třídě?

ano spíše ano spíše ne ne

11) Jste spokojeni s prací asistenta pedagoga ve třídě?

ano spíše ano spíše ne ne žádného nemám

12) Vzájemnou spolupráci učitele a asistenta pedagoga hodnotíte jako:

výbornou dobrou dostatečnou nedostatečnou

13) Jste spokojen(a) se svým finančním ohodnocením?

ano spíše ano spíše ne ne

14) Naučil(a) jste se něco od asistenta pedagoga se kterým spolupracujete?

ano spíše ano spíše ne ne

15) Setkal(a) jste se někdy s neochotou spolupráce ze strany asistenta pedagoga?

ano spíše ano spíše ne ne

16) Překrývají se v něčem vaše kompetence učitele s kompetencemi asistenta?

ano spíše ano spíše ne ne

17) Má, dle Vašeho názoru, funkce asistenta pedagoga pozitivní přínos pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami?

ano spíše ano spíše ne ne

Dotazník 2 – asistenti pedagoga

1) Do jaké věkové skupiny patříte?

do 25 let 26 – 35 let 36 – 45 let 46 – 50 let
nad 55 let

2) Jaké je vaše pohlaví?

žena muž

3) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

střední s maturitou vyšší odborné
VŠ bakalářské VŠ magisterské VŠ doktorské

4) Jak dlouho pracujete jako asistent pedagoga?

do 5 let od 5 do 10 let od 10 do 15 let
od 15 do 20 let nad 20 let

5) Na jaké pozici nyní pracujete?

asistent pedagoga na 1. stupni asistent pedagoga na 2. stupni

6) Doplnujete si nyní své vzdělání dalším studiem VŠ?

ano – dobrovolně ano – povinně ne – ale v budoucnu to plánuji
ne – ani to v budoucnu neplánuji už mám ukončené VŠ vzdělání

7) S kolika žáky se SVP v rámci své třídy pracujete?

s 1 žákem s 2 – 5 žáky s více jak 5

8) Podílíte se společně s učitelem na přípravách individuálních vzdělávacích plánů?

ano spíše ano spíše ne ne

9) Myslíte si, že práce asistent pedagoga usnadňuje práci ve třídě?

ano spíše ano spíše ne ne

10) Jste spokojeni se svoji prací asistenta pedagoga ve třídě?

ano spíše ano spíše ne ne

11) Spolupráci učitele a asistenta pedagoga hodnotíte jako:

výbornou dobrou dostatečnou nedostatečnou

12) Jste spokojen(a) se svým finančním ohodnocením?

ano spíše ano spíše ne ne

13) Naučil(a) jste se něco od učitele se kterým spolupracujete?

ano spíše ano spíše ne ne

14) Setkal(a) jste se někdy s neochotou spolupráce ze strany učitele?

ano spíše ano spíše ne ne

15) Překrývají se v něčem vaše kompetence asistenta s kompetencemi učitele?

ano spíše ano spíše ne ne nemohu posoudit

16) Má, dle Vašeho názoru, funkce asistenta pedagoga pozitivní přínos pro práci s žáky se SVP?

ano spíše ano spíše ne ne

Dotazník 3 – školní poradenské pracoviště

1) Do jaké věkové skupiny patříte?

do 25 let 26 – 35 let 36 – 45 let 46 – 50 let
nad 55 let

2) Jaké je vaše pohlaví?

žena muž

3) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

střední s maturitou vyšší odborné
VŠ bakalářské VŠ magisterské VŠ doktorské

4) Jak dlouho pracujete jako pedagogický pracovník?

do 5 let od 10 do 20 let od 20 do 30 let nad 30 let

5) Na jaké pozici nyní pracujete?

speciální pedagog školní psycholog výchovný poradce
kariérový poradce metodik prevence

6) Doplnujete si nyní své vzdělání dalším studiem?

ano – dobrovolně ano – povinně ne – ale v budoucnu to plánuji
ne – ani to v budoucnu neplánuji ne – mám ukončené VŠ

7) S kolika žáky se SVP pracujete?

s 1 - 10 žákem s více žáky pouze dle potřeby

8) Podílíte se společně s asistentem pedagoga na přípravách individuálních vzdělávacích plánů?

ano spíše ano spíše ne ne

9) Myslíte si, že práce asistenta pedagoga usnadňuje práci ve třídě?

ano spíše ano spíše ne ne

10) Jste spokojeni s prací asistenta pedagoga ve třídě?

ano spíše ano spíše ne ne

11) Jak hodnotíte spolupráci s asistenty pedagoga?

výbornou dobrou dostatečnou nedostatečnou

12) Jste spokojen(a) se svým finančním ohodnocením?

ano spíše ano spíše ne ne

13) Naučil(a) jste se něco od asistenta pedagoga se kterým spolupracujete?

ano spíše ano spíše ne ne

14) Setkal(a) jste se někdy s neochotou spolupráce ze strany asistenta pedagoga?

ano spíše ano spíše ne ne

15) Překrývají se v něčem kompetence člena poradenského pracoviště s kompetencemi asistenta pedagoga?

ano spíše ano spíše ne ne

16) Má, dle Vašeho názoru, funkce asistenta pedagoga pozitivní přínos pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami?

ano spíše ano spíše ne ne